

Erdély és Bánság kis- és középpontosainak hetilapja. — Az Ipartestületek Szövetsége, az aradi Iparos Önkön, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége és a Timisoarai Vendéglősök és Kávások Ipartestülete hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Fodrász Újság”-gal.

MESERIAŞUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos
ipart!”

Importanța Cooperăției ca mișcare socială

de VIRGIL NICULESCU

director la Oficiul National al Cooperăției

În istoria dezvoltării sociale a popoarelor deosebim cele mai adeseori, oameni pe cari îi crează epoca lor, iar, la mari intervale, întâlnim oameni creatori de epoci.

Cei dintâi sunt simpli înfăptuitori cari, oricât de distinși ar fi, nu se ridică deasupra nivelului epocii lor. Ei imprimă numai spiritul lor de ordine și prisosul lor de energie într-o ordine de lucruri prestabilită și sunt mențiți să intre în negura uitării odată cu epoca lor.

Cei din a doua categorie sunt individualități proeminente, numite epocale, cari domină cu puternica lor personalitate societatea în care se găsesc și căreia îi impun voința lor. Din rândul acestor oameni, predestinați și cari au reformat educația poporului din țările lor, cităm pe Pestalozzi în Elveția, Grundwig în Danemarca și pe Spiru Haret la noi. Structura lor sufletească și puternica lor voință de realizări au îmbinat, în mod armonios, însușiri de mari educatori ai poporului și de reformatori sociali.

Ca și Pestalozzi și Grundwig, Spiru Haret își ia asupra sa greaua sarcină de a organiza educația poporului și să-l facă ca prin mijloacele sale proprii să-și croiască o soartă mai bună din punct de vedere material și intelectual. Haret nu concepe înstărire fără cultură și nici cultură fără înstărire și, din această cauză, el caută să stărnească toate bunele însușiri ale poporului prin povești și sprijin.

Prima lui grijă se îndreaptă către clasa țărănească a cărei amară suferință îi era pe deplin cunoscută atât prin obârșia și creșterea lui în mediul rural cât și din activitatea sa de mai târziu de inginer hotarnic. Ca fiu al poporului, necazurile maselor muncitoare vibrau dureros în inima lui generoasă, iar ca om politic avea intuiția clară a realizărilor ce trebuiau înfăptuite.

Luând conducerea Ministerului de instrucțiune publică în 1898, Haret își dă seama că o școală teoretică între cei patru pereți ai clădirii este o formă goală, care nu ajută cu nimic unei țărâni suptă de mizerie, măcinată de boale, și istovită de speculanții de tot felul, cari o sugau până în măduva oaselor. Paralel cu luminarea minții se impunea dar, vindecarea rănilor sociale și însănătoșirea trupului slăbănog al țărânului.

Pentru Haret nu existau îndatoriri împărțite pe ministere și nu se temea că va face încălcări de atribuțiuni, când avea de rezolvit o problemă atât de importantă cum era „chestia țărănească”.

Dar o stare socială care datează de secole, nu se îndreaptă în doi, trei ani, și nici fără sacrificii sau suferințe. Trebuia să treacă multă vreme până ce oamenii să se deprindă cu ideea unei stări de lucruri, iar greutățile și rezistențele se întâlnesc la fiecare pas.

Ministerul Haret nu obligă pe nimeni, dar indemnul încurajărilor și sfaturile lui constituie o angajare. Și acest indemn este urmat de îndrumare, de încurajare și de sprijin, abordate cu toată atențiunea și dăruirea, acolo unde era cazul.

Astfel în toamna anului 1898, află că la Bezdead, în județul Dâmbovița, învățătorul Gr.

Rădulescu înființase o bancă populară. Învățătorul dela Bezdead a fost onorat cu medalia „Răsplata muncii” clasa I-a, conferită în urma unui raport publicat, prin care i se aduceau laude; ceilalți învățători, cari l-au imitat, au fost susținuți și ajutați. În curând, numărul băncilor crescuse: se înființază 20 în 1899 și 40 în 1900.

La 1 Aprilie 1901 Spiru Haret ia o măsură, care a avut o influență hotărâtoare asupra dezvoltării acestor instituțiuni.

D. Gh. Dumitrescu-Bumbesti, unul din învățătorii cari se distinseră în mișcarea culturală dela Gorj, este însărcinat de minister să ducă mai departe firul propagandei și să dea îndrumări pentru înființare de bănci populare.

Acțiunea acestuia se observă curând, astfel că „Anuarul băncilor populare”, prezentat ministerului în 1902, arată că la 1 Septembrie 1902 erau în funcțiune 700 bănci populare cu 59.844 membri, având un capital vărsat de 4.250.000,13 lei.

Rezultatele acestea în marea lor majoritate se datoresc învățătorilor, ajutați în unele părți de preoți.

Dar o înțelegere economică de atâta importanță și care năzuia să se întindă pe tot întinsul țării, avea nevoie de un sprijin legal.

Prin stăruința lui, în Martie 1903 se promulgă prima lege a băncilor populare, care acordă înlesniri și prescrie măsuri care să le ferească de primejdii.

Cât de înțelept gest face Haret, când, la 24 Martie 1903, solicită M. S. Regelui numirea d-lui I. Brezeanu, învățător în com. Teșani-Prahova, ca reprezentant al Ministerului instrucțiunii în primul consiliu al Casei centrale a băncilor populare, ce se înființa atunci și cu câtă delicatețe justifică această numire.

„Băncile populare sunt niște instituțiuni destinate a răspunde la nevoile sătenilor și este logic ca, în consiliul lor de administrațiune, să se afle cel puțin un membru luat chiar dintre săteni și care să cunoască prin sine însuși nevoile de cari va fi chemat să se ocupe. Trebuința aceasta este cu atât mai evidentă cu cât băncile sătești au fost înființate de săteni înșiși, fără concursul nimănui și e natural ca, în momentul când se organizează o Casă Centrală a acestor bănci, sătenii cari le-au fondat să nu fie excluși de a participa la conducerea acestei case. Acei cari au lucrat mai cu răvnă și cu cel mai deplin succes pentru a realiza această idee au fost mai cu seamă învățătorii rurali și este sigur că și în viitor ei vor rămâne factorii principali ai instituțiunii, ca uni cari sunt cei mai în măsură de a cunoaște nevoile sătenilor și a ști să le satisfacă, de oarece, ei înșiși sunt săteni, trăiesc cu sătenii și au o cultură care le deschide un orizont mai larg decât poate fi în genere acela al oricărui alt sătean”.

Și pe urmă este bine și drept ca învățătorii cari au fost la muncă să se afle și la onoare și va fi o dreaptă și o înaltă recompensă pentru silințele ce au depus ei în conducerea Băncilor populare ca unul din ei să fie chemat a participa la conducerea instituției supreme a acestor bănci.

O metodă de lucru cu totul proprie lui Haret constă în a porni de la un fapt concret, dela o realizare izolată pe care arătând-o ca folositoare, o recomandă învățătorilor pentru a o încerca și ei.

Cum însă o astfel de întreprindere nu este totdeauna ușor de realizat, iar un eventual insucces ar fi foarte păgubitor. Haret recomandă ca acțiunea să fie prudentă, stăruitoare și nepripiată, adăugând:

„Decât să se înființeze repede un mare număr de tovarășii nu destul de solide, dintre care multe să dispară în curând, mult mai bine este de a înființa puține, însă ale căror condițiuni să fi fost dela început așa de bine studiate, încât reușita lor să fie sigură.”

Tot atât de cumpănite sunt și îndemnul pentru constituirea de tovarășii care să ia în arendă moșii, fie de ale statului, fie de ale particularilor care sunt prezentate ca unele „ce vor aduce, cu timpul cele mai însemnate servicii și sătenilor și proprietarilor”.

Haret recomandă însă ca, în cazurile când săteni ireușesc să ia în arendă o moșie „ei să fie de cea mai scrupuloasă corectitudine în relațiile lor cu proprietarul, pentru ca încrederea acestuia să rămână neștirbită”.

„Tovărășia aceasta nouă trebuie să-i fie altceva decât vechiul arendaș”; ea trebuie să reprezinte cultura rațională a pământului, pentru a da roade multe și de bună calitate. Și Haret nu uită să îndrumeze pe învățători și meșteșugul agriculturii, fără de care forma cea nouă ar rămâne steapă.

Bunele rezultate date de cooperativele țărănești sunt un indemn pentru ministru de a recomanda și institutorilor dela orașe să înființeze cooperative școlare, librării cooperative, etc., după pilda dată de învățători.

Lupta de desrobire economică, întreprinsă de învățători la îndemnul șefului lor, trebuia în mod firesc, să atragă asupra-le urgia celor loviți în interesele lor, de mișcarea cooperativă. Războaiele țărănești din 1907 dau prilej vrăjmașilor acestor învățători să-i prezinte drept instigatori.

În toată represiunea, mulți dintre ei au avut să sufere. Spiru Haret însă, deși convins dela început de nevinovăția lor, adună cu răbdare probe și când le socotește îndestulătoare să desmeticească și pe cei mai orbiți acuzatori, prezintă pe temeiul lor M. S. Regelui un raport prin care nu numai că apără, dar cere decăderea învățătorilor pentru munca lor cuminte și care merită încurajare. Marele comandant înțelegea să stea alături de umili săi soldați puși sub acuzare și victoria a fost de partea lor.

După 35 de ani de activitate rodnică în câmpul cooperăției române, un milion și jumătate de cooperatori, partași în 6.500 tovarășii de tot felul se prosternă la statuia marelui lor îndrumător și prieten care a fost Spiru Haret. Ei exprimă toată recunoștința celor aproape șase milioane suflete, care se împărtășesc din binefacerile cooperăției, inspirată și susținută de el. Prin spiritul lor de înțelegere, prin fidelitatea și cumințenia lor, cunoscute și apreciate atât de mult de Haret, ei l-au depășit năzuința.

„Însemnatele începuturi cari s-au făcut deja arată că, cu ușurință, capitalurile diverselor societăți înființate sau care s'ar mai înființa, pot să ajungă la cel puțin 10.000.000 lei, bani curat țărănești. Cât bine nu se va putea face cu dănsii, când acest capital se va concura de multă mobilitate și de o deplină siguranță se exprimă Haret la 1902, într'un raport înaintat M. S. Regelui.

Astăzi, fondurile proprii ale cooperativelor apropie patru miliarde lei, lângă care se adaugă alte două miliarde și un sfert economii depuse spre fructificare. Aceste fonduri se revarsă sub formă de capital productiv în gospodăria membrilor contribuind la buna lor stare, așa cum a dorit cu atâta răvnă marele Spiru Haret.

Egy regényes élet szörnyű vége

Hogyan halt meg a híres párisi női-
lodrász, aki öregségére hirhedt
Don Juan lett.

Rejtélyes bűnlügy foglalkoztatta heteken keresztül a párisi rendőrséget. Az eset színhelye az idilliikus fekvésű Presles falucska volt, ahol kis erdőből övezett gyönyörű villájában lakott egy érdekes és különös ember. A villa lakóját Mitelette-nek hívták és hatalmas vagyonát abból szerezte, hogy valamikor 6 volt Páris legdivatosabb fodrásza. A népszerű párisi Figarónak a város legelőkelőbb részében, az Opera környékén volt több fodrászláncolata, de ezenkívül néhány üzlete volt a Montparnasse utcáiban is. Amikor már hatalmas vagyont szerzett, teljesen visszavonult a munkától, megvásárolta a kis falusi villát és itt egészen különös életet élt.

A nők szenvedélyes barátja volt Mitelette és ahogyan a kis falu lakói beszélték, valóságos háremet rendezett be házában a fodrászból lett Don Juan. Barátnőit alig lehetett számon tartani. Állandóan különböző hölgyek látogatták a villát, amelyben Mitelette úgy élt, mint egy nábob. Pazar lakomákat rendezett, míg egy napon váratlan eset történt: a volt fodrászt holtan találták borospincéjében, a hordók között.

A rendőri vizsgálat megállapította, hogy megfojtották. És ugyanekkor még különös dolgok is derültek ki. Átkutatták az egész villát és megtalálták Mitelette karterékeit, amelyekben pontosan nyilvántartotta összes barátnőit, neveiket, lakcímeket, sőt még azt is, hogy melyik férfitől hódította el őket. Teljes szerelmi levelezését is megtalálták, gondosan osztályozva és megszámozva. Ez a karterék vezetett azután a gyilkosok nyomára.

Az egyik feljegyzésből kiderült, hogy Mitelette barátnő közé tartozott egy Magnier nevű asszony, aki szoros barátságot tartott fenn egy Robert Lavrier nevű hírhedt párisi gangsterrel. Ez rögtön gyanús volt. Heteken át figyelték az asszonyt és alvilági barátját, amíg lecsaptak rájuk.

Kihallgatásuk alkalmával megtörték és bevallották, hogy ők gyilkolták meg az öregedő Don Juan-t a borospincében. Sok ezer frankot raboltak el az öregtől és ebből éltek olyan feltűnően költséges életet, ami szintén felkeltette a rendőrség gyanúját.

Ujabb közigazgatási bírósági döntvény szerint sem vehetnek ki a városok külön adót a háztulajdonosokra.

A cluj-i időközi bizottság hetekkel ezelőtt határozatot hozott, amely szerint a háztulajdonosok a lakberek 3 és félszázalékát kötelesek a városnak beszedésként. Tekintve, hogy Clujon a bérösszegek évente mintegy 300 millió lejt tesznek ki, a város hozzávetőlegesen tízmillió lei jövedelemre számított, mely összeget közmunkákba szándékozott befektetni.

A háztulajdonosok azonban a határozatot megfellebbezték a közigazgatási bírósághoz, mely most hozott ítéletében helyet adott a fellebbezésnek és ezzel elrendelte a kérdéses határozat hatályon kívül való helyezését.

REMEK, REMEKEBB, LEGREMEKEBB.

A hitközség kikötötte, hogy a rabinak, mielőtt megválasztják, három próbaszónoklatot kell tartania. Az első szónoklat után átjött a hitközség elnöke és a szomszéd hitközség elnöke és megkérdezték:

— Na, milyen volt a szónoklat?

— Pest, — mondta az, — remek. Csak három értettük meg: a jó Isten, a rabi és én.

A második szónoklat után megint megkérdezték a szomszéd:

— Na, milyen volt?

— Pest... még remekebb. Ez már olyan remek volt, hogy én sem értettem, csak a jó Isten, meg a rabi.

A harmadik szónoklat után pedig így áradozott a hitközségi elnök:

— Pest... ez aztán mindent felülmutat. Ezt már csak a jó Isten értette.

Nem politizál, hanem élénk emberbaráti tevékenységet fejt ki a brasovi munkakamara

A brasovi munkakamara élénk tevékenységet fejt ki. Idén nyáron a constanta-megyei Schitul községben tengerparti nyaralótelepet létesített szegénysorsu munkásgyermekek nyaraltatására.

A körülbelül 60 ezer négyzetméter területen 60 személy számára berendezett épület, ezenkívül gyümölcsöskert és szőlőkert biztosítja az egészséges nyaralás feltételeit. Eddig mintegy 300 ezer lelt áldozott a brasovi munkakamara a nyaralótelep kiépítésére és ezért ebben az évben csak két, egyenként 40—42 gyermekből álló csoportot tudnak tengerparti nyaralásra küldeni.

Az első csoport július elsején indult el a brasovi állomásról dr. Puiu orvos, egy felügyelő tanár, Gologan kamarai alelnök és két tisztviselő kíséretében. Remélik, hogy jövőre megvalósíthatják a régi tervet és új épületek emelésével lehetővé teszik, három sorozatban, összesen 300 gyermek nyaraltatását.

A munkakamarát ebben a dicsőretek elgondoláshoz szociális munkában a helyi betegsegélyző,

több brasovi, mediási és szt.-gheorghel ipari- és kereskedelmi vállalat, az UGIR, a brasovi megyefőnökség és városvezetőség, a szt.-gheorghel időközi bizottság és mások segítették.

A munkakamara tervei között szerepel az is, hogy ősszel Brasovban különleges technikai tanfolyamot, az inasok és segédek számára román nyelvtanfolyamot rendez.

Ugyancsak őszre sorozatos előadásokat szervez, melynek tárgya társadalmi és szakmai kérdéseket ölel fel.

Októberben kiállítás rendez a munkakamara az inasiskolákkal karöltve, a tanulók képességeinek bemutatására.

Jelentős összeget vett fel költségvetésébe a brasovi munkakamara azzal a céllal, hogy pályaválasztási tanácsadó irodát létesít.

Tekintettel arra, hogy a brasovi munkakamara jogtanácsos-osztálya már eredményesen működik, megállapítható: ez az intézmény élénk lendülettel teljesíti hivatását, a munkások és alkalmazottak érdekeinek védelmében.

Cluj városa rendületlenül kitart a városi értékadó mellett

A cluj-i városi értékadó bevezetése már a terv kidolgozásakor városszerte élénk vitára adott alkalmat. A városi polgárokat érzékenyen érintő kérdéssel lapunk hasábjain is több ízben foglalkoztunk. A városi tanács azonban kitartott eredeti elhatározása mellett és július 1-én életbe léptette az értékadót, amellyel évi hárommillió lejjel szándékozik emelni a városi pénztár jövedelmét.

Az értékadó bevezetésétől alig telt el pár nap, máris újabb heves panaszok emelkednek ellene. Sérelmesnek tartják az újabb terhek kiróását és kifogásolják a városi vámházak működését is.

A város vezetősége azonban rendületlenül kitart álláspontja mellett. Draganu polgármester az ügyben alábbi nyilatkozatot adta az újságíróknak:

— A város közönsége nagyon jól ismeri azokat a körülményeket, amelyek szükségessé tették

az értékadó bevezetését. A városi időközi bizottság az életben levő törvények és rendelkezések legszigorúbb betartásával, komoly megfontolás után határozta el az értékadó életbeléptetését. A város minden erejével továbbra is azon lesz, hogy eddigi célkitűzéseinek érvényét tudjon szerezni. A helyi kereskedelmi és iparkamara kebelében egy külön ügyosztályt nyitottunk az összes panaszok orvoslására. Így alkalmunk lesz mindazoknak a polgároknak, akiket sérelem ér a vámházaknál, hogy panaszukat közvetlenül előadhassák és hogy azok rövidesen elintézésre is nyerjenek.

Draganu polgármester nyilatkozatát azzal fejezte be, hogy az értékadót más városokban évek óta bevezették és az teljes mértékben megfelel a várakozásoknak. Azon reményének adott kifejezést, hogy a két ezrelékes adó Clujon is meghozza a maga hasznos eredményeit.

Érvényes-e a husiparosokra a betegsegélyző kényszertagsága?

Oradeáról jelentik: Az ottani husiparosok vezetői a betegsegélyző pénztárnál eljárak, a husiparosoknak a betegsegélyző taxa alól való felmentése ügyében. Tekintettel arra, hogy a husiparosok kereskedelmi adózás alá esnek, a kötelező tagság alól való felmentésüket kérték. A betegsegélyző pénztár 2243/1935 az. átiratában most értesítette őket, hogy jövőben maguk a husiparos munkaadók nem kötelesek ugyan a betegsegélyző pénztárnak tagjai lenni, ellenben az alkalmazottak, valamint a családtagok kötelezettek a tagságra és a taxák fizetésére, amennyiben az üzletben, vagy az elárusításnál dolgoznak.

AZ SEMMI.

— Az én nagybátyám olyan rövidlátó, hogy amikor Párisban járt, az Eiffel-tornyot Mistinguette-nek nézte.

— Az semmi. Nekem van egy ismerősöm, az olyan rövidlátó, hogy gukkerrel eszi a levest, mert gukker nélkül a tányér mellé kerülne.

— Mbach. Az én unokabátyám annyira rövidlátó, hogy a kabátját szőz helvett többnyire azu zolokára akasztja.

NEM NEKI SZÓL.

Pityunak, mielőtt lefekszik, minden nap el kell mondani az esti imát. A napokban rószól az apja:

— Ejnye, Pityu, miért hadarod úgy azt az imát? Nem értek belőle egy szót sem.

— Annyi baj legyen, apuka. Hiszen nem neked mondom.

Félszázados a jimboliai tanonciskola

Fényes külsőségek között ünnepelte meg a napokban Jimbolia község lakossága az ottani tanonciskola fennállásának ötven éves fordulóját.

A félszázados jubileum ünnepi misével kezdődött, majd az elemi iskola termében ünnepély volt, amelynek műsorát Bartzer Imre karnagy vezetése mellett a dalárda nyitotta meg a román himnusz elénekével.

Catana Iosif dr., elnök, Feil Ferenc igazgató, Pop Valér dr. főjegyző és Duckhorn János munkakamarai delegátus üdvözlő szavai után Feil Ferenc ismertette a tanonciskola ötven éves történetét. Utána a növendékek verseket szavaltak, majd Catana Iosif dr. zárószavai után megnyitották a tanonciskola növendékeinek kiállítását.

Este a Dacia-szállóban bankett volt, amelyen számos pohárköszöntő hangzott el.

1520 külföldi állampolgár közül 325-nek az engedélyét vonta be a bánati bizottság

A Bánásban is véget ért az idegenellenőrzés és annak eredményét most nyilvánosságra hozták. Az illetékes bizottság megállapította, hogy Timis-Torontal, Caras és Severin megyék területén összesen 1520 idegen állampolgár tartózkodott. Ezeknek a helyzetét vizsgálta felül a benyújtott iratok alapján a bizottság, amely munkája elvégzésére harmincnégy ülést tartott.

Az 1520 idegen közül 101 volt munkaadó. Ezek közül a törvény alapján 1936 július 1-ig 67 idegen állampolgár kapott tartózkodási engedélyt. Ugyancsak ezen időpontig hosszabbították meg 15 külföldi munkaadó engedélyét, míg 6 idegen alattvaló kérvényét elutasították.

Munkavállalási engedéllyel rendelkező alkalmazottak hatszáznegyvenheten kerültek a bizottság elé. Ezek közül egy meghatározott időpont nélkül kapott tartózkodási engedélyt, 111 idegen alattvaló kapott 1936 június 1-ig tartózkodási engedélyt, akikre a törvény 15-ik szakasza érvényes és 296 alkalmazott pedig ugyancsak jövő év június 1-ig nyerte el a tartózkodási engedélyét, de ezekre nem vonatkozik a törvény 15-ik szakasza. 45 esetben jóváhagyták a miniszterium által megállapított tartózkodási időpontot, 10 kérvényt a miniszteriumhoz küldöttek és 180 kérvényt elutasítottak.

A bizottság ezenkívül 672 olyan alkalmazott helyzetét ellenőrizte, akik mesterségüket nem üzik. Ezek közül 306 személy kapott tartózkodási engedélyt jövő év június 1-ig, de munkavállalási engedély nélkül. A bizottság 135 kérvényt elutasított, míg 241 esetben ez év október 1-ig adtak tartózkodási engedélyt. A miniszterium által megszabott időpontot negyvenkét esetben hagyták jóvá és tizenöt esetben meghatározott időpont nélkül adtak tartózkodási engedélyt.

A bizottság két kérvényt döntés végett a miniszterium elé terjesztett, tíz kérvény pedig a szigorúra el került. Ezenkívül 21 idegen alattvalót egyszerűen nyilvántartanak. Az 1520 külföldi alattvalóhoz tartozik még 472 nő és 403 gyermek.

A fenti adatok alapján ebben az esztendőben az idegenellenőrző bizottság 325 idegen alattvalótól vonta meg a tartózkodási engedélyt és pedig 6 munkaadótól, 184 alkalmazottól és 135 olyan személytől, akik jelenleg nem folytattak mesterséget. Ezek a bizottság döntése ellen a munkaügyi miniszteriumhoz nyújthatnak be fellebbezést.

MIT LEHESSEN TUDNI?

Köcsög és Pöcög ülnek a kávéházban. Egy-zerre csak Köcsög leteszi az ujságot és így szól:

— Érdekes.

— Mi az érdekes?

— Olvasom, hogy Münchenben egy ronda, régi, kopott képről levakarták a festéket és alatta egy gyönyörű nő portróját találták.

Pöcög szó nélkül fölkel és távozni készül.

— Hova rohansz? — kérdezi Köcsög?

— Megyek haza a feleségemhez és lekaparom róla a festéket. Mit lehessen tudni? ...

Felfüggesztették a brailai munkásbiztosító vezető tisztviselőit.

Bucurestiből jelentik: A munkásbiztosító központja Gataiantu inspektor vizsgálata alapján a Braila-i pénztár vezető tisztviselőit: Stefan Macovei osztályfőnököt, R. Salvadi pénztárnokot és Eugen Marati főszámvevőt felfüggesztette állásából. A vizsgálat egyik alantas tisztviselő feljelentésére indult meg, aki súlyos bizonyítékokat szolgáltatott a bűnös tisztviselők visszaéléseire vonatkozóan. Az ügyészség az eljárást megindította.

DILEMMA.

— Mi fölött tömödés?

— Nagy dilemmában vagyok.

— Miért?

— Mert ha az én és ebben a vetített gummi-kabátban járok, azt fogják hinni, hogy csődbe jutottam.

— Vegyél ujat.

— Csakhogy akkor tényleg csődbe jutok.

Miért több minden más gazdasági rendszernél a szövetkezeti eszme

Aktuális gondolatok a tizenharmadik nemzetközi szövetkezeti nap világünnepére, amelyet mi nem vagyunk még még megünnepelni.

Irta: REINHART GYULA.

Ezelőtt tizenhárom évvel, amikor a szövetkezetek megbízottai a háború befejezése után először jöttek a világ minden részéből össze, elhatározták, hogy minden év július első vasárnapját a szövetkezetek ünnepnapjává avatják. Ezen a napon emlékezik meg a szövetkezetekbe tömörült 151 millió ember arról, hogy ezen a napon északon és keleten, nyugaton és délen mind az öt világgrszben ünnepet ül a világot megváltoztató szövetkezeti gondolat.

Csak a nyáreleji ünnep az igazi ünnep. Magasan jár ilyenkor a nap, áldó és érlelő sugarával mindent beragyog és bearanyoz. Ünneplésre alkalmasak ezek a nyáreleji napok, mert ilyenkor kel a legkorábban és nyugszik le a legkésőbb a minden életet alkotó és éltető ragyogó égitest: bőven van időnk, hogy magunkba szálljunk, gondolkozzunk és magunkba fogadjuk az új hitet.

A szövetkezeti gondolat nemcsak egy gazdasági mozgalom rugója, amely a haszonra és önértékre épített mai kapitalista gazdasági rendszerrel a kollektív együttműködést állítja szembe és veszi alapul és a fogyasztók százmilliókból álló tömegeinek érdekeit akarja megvédeni és érvényre juttatni a töke mindenhatóságával szemben. Van a szövetkezeti gondolatban ezen az alapon kívül egy erkölcsi többlet is, amely éppen a mostani világválság alkalmával állotta ki a legfényesebb próbát, mert megmutatta ellenálló erejét és bebizonyította, hogy ez az egyedüli út, amelyen az új gazdasági rendszer felépülhet és amely valóban az emberiség boldogulásához vezet.

Ha pedig ez így van, már pedig másfélszázmillióan vagyunk, akik ezt hisszük és valljuk, mindent meg kell tennünk, hogy az eszme terjedjen és diadallal érvényesüljön a gazdasági és erkölcsi élet minden adottságában világszerte. Ha ez irányban minden szövetkezeti tag megtette a maga kötelességét, akkor — és csakis akkor — fogunk ünnepelni...

Tizenharmadik nemzetközi szövetkezeti nap 1935. július 7.

A Szövetkezetek Nemzetközi Szövetségének kiáltványa a világ szövetkezőihez.

Szövetkezők! Bizzatok saját ügyetekben! Bátorság a szövetkezeti eszményekért folytatott harcban! Kitartás — a győzelemig!

A Szövetkezetek Nemzetközi Szövetségében egyesült fogyasztók százmilliói a tizenharmadik szövetkezeti napon újlag kijelentik, hogy rendületlenül hisznek azokban az alapelvekben, amelyek mozgalmuk ideáljait és alapjait képezik.

Nyílt tagság mindenkinek fajra, nemzetiségre, színre vagy vallásra való tekintet nélkül az alapföltétele és ismertetőjele igaz jellemüknek; önálló ügyvitel és akadálytalan fejlődés létüknek a lényege; az egyén nyereségének pótlása a köznek tett szolgálattal nemcsak a záróköve, de az alapzata és egyszersmind legfőbb célja is gazdasági szervezetünknek.

A szövetkezetek határozott bizonyossággal hirdetik gazdasági rendszerük elvitathatatlan fölényét, amelyet az elmúlt évtizedek folyamán a gazdasági életet szétlúzó válságok idején tanúsított ellenállóképességükkel világosan bebizonyítottak. Annak a meggyőződésnek adnak kifejezést, hogy a szövetkezeti mozgalom alapelveinek általános alkalmazása jelentékenyen meggyorsítja és tartósan biztosítja a világ boldogulásához való visszatérést.

A nemzetközi szövetkezeti együttműködés magában foglalja és föltételezi annak a sok sorompónak a megszüntetését, amelyeket a háború óta állítottak föl, amelyek a népek és államok közötti szabad forgalmat akadályozzák és amelyek oly pusztító hatással vannak a népek nemzetközi családjának egységére és összetartására.

A világ szövetkezői egyesülnek, hogy kifejezést adjanak békés szándékuknak. Követelik a béke biztosítását, mert az emberiség kulturéletének és jólétének ez az egyetlen biztos talpazata.

A szövetkezeti eszme hatalmas elterjedése megértésre talál az egyes államok kormányainál is. Az évről-évre módosított szövetkezeti törvények egyre több és több előnyt és kedvezményt nyújtanak világszerte azoknak, akik szövetkezetekbe tömörülve igyekeznek a köz érdekén dolgozni.

Csak a minden nemes szándékot gyengítő értetlenség az oka, hogy a szövetkezetek száma nem szaporodik nálunk a megérdemelt arányban és nem fejt ki áldásos működést, mint más országokban, ahol úgy a termelésnél, mint az áruk elosztásánál a fogyasztók érdekében döntő befolyást gyakorol. A fogyasztók ilyenformán első forrásból, a közvetítéssel kapcsolatos költségek teljes kizárásával jutnak hozzá szükségleteikhez.

Az értetlenség a mi legnagyobb ellenségünk, amellyel szemben csak apostolok vehetik fel a küzdelmet. Apostolok, akik lelkük egész melegevel, tudásuk legjavával és a szövetkezeti eszmében való rendíthetetlen hittel terjesztik ezt a gondolatot. Apostolokra, akik önmegtagadás-sal, önzetlen munkával és fáradhatatlan kitartással igyekeznek szövetkezetekbe tömöríteni mindazokat, akik meg tudják érteni, hogy a jövő érdekében áldozatot is lehet, sőt kell hozni.

Nemcsak a tagok nagy száma az, ami a szövetkezeteket hatalmasakká teszi, hanem az, hogy az így tömörült tagok mindenike igaz hittel, önzetlennül a szövetkezet szolgálatára áll. Ha majd a mi szövetkezeteink is ilyenek lesznek, nekünk is jogunk lesz ünnepelni. De mivel, — sajnos, — ma még nincs ilyen, lelkes hittel dolgozni kell, hogy méltóak legyünk a gondolat igazi apostolainak és harcosainak elismerésére.

A szövetkezetek nemzetközi szövetsége az e hó 7-iki 13-ik szövetkezeti nap alkalmából kiáltványt bocsátott ki, amelyet alábbiakban szöszserint közlünk. Olvassátok és hallgassátok rá, mint az Írás szavaira isteni türelemmel:

Jogesetek a kisipar köréből

Nemcsak az eladó, hanem a vevő is teljes egészében köteles alkalmazkodni a stornirozott rendelés feltételeihez.

Ha a vevő nem tartja be a megállapodást, a bíróság a rendelés visszavonását nem veszi figyelembe és a megrendelt áru és a költségek kifizetésére kötelezi a vevőt.

Az alábbi jogesetben szereplő iparos megfelelő megrendelés alapján árut szállított egyik vevőjének, de az különböző kifogásokkal élt és a szállított árut az eladó iparos rendelkezésére bocsátotta. Az iparos nem akart perbe keveredni és mivel módjában állott a kérdéses árunak veszteség nélkül való értékesítése, tudomásul vette, hogy vevője a leszállított árut nem hajlandó elfogadni. Az iparos mindjárt intézkedett is, hogy az át nem vett árut küldjék vissza a címére és beleegyezését adta arra is, hogy a vevő a visszaszállítás költségeit utánvételezze. A vevő ennek a megállapodásnak eleget is tett, az árut visszaküldte, de nemcsak a szállítási díjat, hanem az eladó iparos által elismert és erre az árua vonatkozó előleg-követelését is utánvételezte. Eladó iparos természetesen az utánvételezési összegnek ezt a növelését nem volt hajlandó elismerni. Felhívta a vevőt, hogy mentesítse a szállítmányt az alól az összeg-többlet alól, de a kívánságának az nem tett eleget.

Az iparos által megindított per folyamán eladó iparos kérte, hogy a bíróság kötelezze alperes vevőt az áru átvételére és az áru vételárának, valamint összes költségeinek megfizetésére.

Vevő a kereset elutasítását kérte. Indoka, hogy felperes iparos tudomásul vette, hogy ő, mint vevő, az árut nem hajlandó elfogadni; elismerte az áruval kapcsolatos előleg-követelést is.

A bizonyítási eljárás folyamán felperes eladó iparos belásmerte, hogy megígérte a vevőnek az árua adott előleg visszafizetését, de ezt csak a visszaküldött áru átvétele esetén lett volna módjában megtenni. Kijelentette azt is, hogy a vétel perfektuálására, — bár módja lett volna rá, — nem kívánta kényszeríteni vevőjét a közzöttük fennálló üzleti összeköttetésre való tekintettel. Az ő méltányos eljárásával szemben súlyos méltánytalanság volt vevő részéről, hogy ellentétben újabb megállapodásukkal, az áru visszaküldésénél nemcsak a szállítási költségeket, hanem az előleget is utánvételezte. A fentiekből felperes iparos azt a következtetést vonja, hogy vevőnek ez az egyoldalú intézkedése, amely őt az áru fölötti „szabad rendelkezési jog”-ában sértette, úgy tekintendő, mintha alperes vevő nem is bocsátotta volna az árut az ő rendelkezésére.

A bíróság kötelezte alperes vevőt, hogy a perben szereplő árut eladó iparos részére fizesse meg annak vételárát a felperes által felszámított költségekkel együtt. Az indoklásban kimondotta a bíróság, hogy a felperes iparos a már megvásárolt árunak rendelkezésére bocsátását csak a megjelölt feltételek ellenében fogadta el, aminek alperes vevő nem tett eleget, holott ezt a feltételt a maga részéről alperes vevő is elfogadta. Amikor előleg-követelését hozzászámlította az utánvételezési összeghez és ezzel az összeggel az eladó iparos felszólítására sem volt hajlandó csökkenteni az önkényesen megnövelt szállítási költséget, e ténye által eladó iparost az áru feletti szabad rendelkezési jogában valóban gátolta és így helyet kellett adni felperes jogi érvelésének, a mely szerint a vevő úgy tekintendő, mintha a vonatkozó árut rendben átvette volna. Az eladó azért, hogy az áru visszaszállítását elfogadta és a már kifizetett előleg visszafizetését megígérte, nem jogosította fel a vevőt arra, hogy az a szállítási díjon felül még előlegkövetelését is utánvételezze. Különben is eladó ennek a követelésnek a visszafizetését az áru átvétele utáni időre megállapított terminusra ígérte és annak teljesítését éppen alperes vevő egyoldalú ténykedése hiúsította meg.

Iparos otthon felállítás a tárgusecuesci Vegyes Ipartársulat sarkalatos programpontja

Meleg ünnepségen részesítették Lukács József kovácmestert, a negyedszázad óta elnöke az egyesületnek

A múlt vasárnap délután tartotta a tárgusecuesci Vegyes Ipartársulat évi rendes közgyűlését, melynek ünnepi jelleget adott, hogy a város iparosságának ez a tekintélyes egyesülete most ünnepelte meg elnökének, Lukács József kovácmesternek 25 éves elnöki jubileumát is.

Az ünnepélyes közgyűlést a szép számban összegyűlt tagok előtt Lukács József elnök nyitotta meg rövid, tartalmas beszéddel. Szavai nagyrészt visszapillantás a lepergett munkaidőre, másrészt kérés és figyelmeztetés a jövőre, hogy együttes erővel, félretéve minden gyűlölködést, dolgozzék az iparosság, mert csak így tud egy egyesület jelentős és maradandóbb alkotást kitöltő szerepet betölteni.

A lelkes éljenzéssel fogadott megnyitó, valamint a múlt évi jegyzőkönyv felolvasása után dr. Várhelyi Ödön titkár számolt be a társulat működéséről. Jelentésében az iparosság egy táborba való tömörítéséről beszélt és ezzel kapcsolatosan válaszolt az iparos otthon felállítását, mely egyébként a Vegyes Ipartársulat egy sarkalatos programpontja. Kitért Lukács József elnöki működésének huszonötödik évfordulójára és meleg szavakban emlékezett meg arról a nagyszámú munkáról, mely az alapkövetéltől a mai napig az elnök személyéhez fűződik.

vakban emlékezett meg arról a nagyszámú munkáról, mely az alapkövetéltől a mai napig az elnök személyéhez fűződik.

Ezután a tisztviselők évi jelentései következtek. Kalith Géza a társulat, Nyágyuly Mihály a temetkezési segélyegylet pénztári állapotáról számoltak be s mindkét beszámoló helyességét és tisztaságát Győrbíró Gábor és György Károly elnökök igazolták előterjesztésükben.

Rácz János gazda és Zonda István könyvtáros jelentései szintén a lelkiismeretes munkának voltak a tükröképei.

Még a titkár terjesztette elő az 1935 évi költségvetést, melynek elfogadása után, tárgysorozaton kívül, a közgyűlés ünnepélyes mozzanata következett. Dr. Molnár Dénes társulati ügyész Lukács József érdemeit méltatva, az iparosság nevében köszöntötte őt, majd dr. Várhelyi Ödön átnyújtotta az ünnepeltnek a társulat díszoklevelét. Az elhangzott üdvözlésekre elnök meghatódottan mondott köszönetet.

A közgyűlés után az Uniókertben az elnök tiszteletére társasvacsora volt, melyen közel hatvanon vettek részt.

Legkésőbb július 15-ig be kell fejeződniük az adókiivetési munkálatoknak

Amíg az előírt minimumot nem szedik be, nem mehetnek szabadságra a pénzügyi tisztviselők

Bucurestii jelentés szerint Mitita Constantinescu pénzügyi alminiszter elnöklete alatt összeültek az ország összes pénzügyi felügyelői. Az alminiszter elrendelte, hogy az adókiivetési munkálatoknak legkésőbb július 15-ig mindenütt be kell fejeződniük.

Egyszeramind elhatározta a pénzügyi alminiszter, hogy arra való tekintettel, hogy a legutóbbi hetekben a drákói intézkedések hatása alatt az állam bevételei lényegesen emelkedtek, ezeket az intézkedéseket továbbra is fentartják és a pénzügyi tisztviselők, amíg a minisztérium által előírt minimumot nem veszik be, nem mehetnek szabadságra. A pénzügyminisztérium tudvalevőleg személyükben tette felelőssé a pénzügyigazgatókat és adóellenőröket, hogy június 30-ig a kivetett adóknak második évnegyedére eső részének legalább 80%-át hajtsák be. Ily körülmények között biztos, hogy az adóprás szorítása semmivel sem lesz gyengébb városunkban, ami annál is inkább valószínű, miután az aratási és cséplési munkákra való tekintettel nem is lehet remélni, hogy a vidéken az adóhatóságok nagyobb állami jövedelmeket csikarhassanak ki a földművesektől.

A munkaügyi bíróságnál a feleknek kérniük kell ülnökök kiküldését, mert ha ezt nem teszik, ülnökök behívása nélkül hoz ítéletet a munkaügyi bíróság.

As aradi törvényszék második szekciójának Ca. 8555—934. sz. elvi döntése.

Alábbi jogesetben szereplő ipari alkalmazott felmondási időre járó illetményeinek kifizetése címén pert indított a munkaügyi bíróságnál volt munkaadója ellen, aki a kereset elutasítását kérte. A bíról, felhívásra a felek nem rendezték egyezségileg az ügyet, mire a bíróság azt érdemben letárgyalta és az alperes iparost elmarasztalta. Alperes iparos a kedvezőtlen döntés ellen az aradi törvényszékhez felülvizsgálattal élt.

Felülvizsgálati kérelmében többek között azt is előadta alperes iparos, hogy azon a címen is

kéri a munkaügyi bíróság ítéletének megsemmisítését, mert a munkaügyi bíróság a maga döntését ülnökök kiküldése nélkül hozta meg.

A törvényszék a felülvizsgálati kérelmet elutasította. Indoklása, hogy amennyiben a felek nem kérik ülnökök kiküldését és így a kérelem előterjesztése nélkül került sor az egyezségi tárgyalás meghiusulása után az ügy érdembeli bírói tárgyalására, az azt jelenti, hogy a felek ülnökök igénybe vételéről lemondtak. Ezen a címen tehát a munkaügyi bíróság ítélete nem semmisíthető meg.

A fenti jogesettel kapcsolatban felhívom olvasóink figyelmét arra, hogy az ülnökök név jegyzéke a tárgyalóteremben minden tárgyalásnál a felek rendelkezésére áll.

Közi: Koko Sándor dr.

MITICA LA VANATOARE DE LEI.

Mitică provesteste:

— Cea mai periculoasă vânătoare este, bineînțeles, vânătoarea fiarelor sălbatice, în Africa.

La una din vânătorile mele am întâlnit un leu și cum nu aveam arme la mine, am scos cuțitul; m'am repezit la fiară și i-am tăiat cele 4 picioare și coada!

— Extraordinar. De necrezut! Dar de ce nu i-ai tăiat și capul?

— Pentru că... era deja tăiat.

Kétségbeesett helyzetbe jutottak

Diclosánmartini iparosok és kereskedők.

A diclosánmartini iparosokra és kereskedőkre az utóbbi időben nagyon is rossz napok járnak. Nemcsak az általános gazdasági krízist érzik, hanem nagy mértékben hozzájárult anyagi leromlásukhoz a megyei hivataloknak a városból való elszállítása, — melyet sohasem fognak teljesen kiheverni.

Az iparosoknak és kereskedőknek annyira megcsappant a jövedelmük, hogyha a közel jövőben valami változás nem áll be helyzetükben, kénytelenek lesznek vagy üzleteiket bezárni, vagy pedig a városból elköltözni, annál is inkább, mert a horribilis adók miatt alig tudják a mindennapi száraz kenyérre valót is kikeresni.

ELŐRELÁTÓ.

As öreg skót elment Newyorkba, hogy egy majommirigy-operációval visszaszerezze fiatalágát. Nem vett magának returjegyet, mert azt gondolta, hogy visszafelé gyerekjeggyel is megteszi az utat.

Proporcionális illeték címén ujabb teher drágítja a kenyeret

Több mint négy millió lejt vetettek ki egy nap alatt egyedül Aradon ezen a címen és másnap drágább lett a kenyér különként egy lejjel.

Nemcsak a lisztkereskedelmet és a pékipart, a közönséget is súlyosan érinti a lisztre kivetett új proporcionális illeték. Az erre vonatkozó rendelet végrehajtási utasítása most érkezett meg a pénzügyminisztériumból az aradi pénzügyigazgatósághoz. Az új adónem szerint minden kilogram liszt után az eddigi 25 banis illetéken kívül még 90 bani fizetendő, a buza belföldi árának javítására.

Az aradi pénzügyigazgatóság tisztviselői délután 6 órakor a miniszteri távirati rendelet után nyomban végig járták az összes malomokat, lisztraktárakat, kereskedőket és pékeket, ahol minden kilogram lisztet felmérték és ennek alapján vetették ki a 90 banis proporcionális adót. A pénzügyi közegek, akik az aradi, illetve az aradi pénzügyigazgatóság körzetébe tartozó lisztállományt felmérték, annyira pontosan végezték el kötelezettségüket, hogy a pékeknél a kosárban álló liszt-pépet is felvették. A pénzügyigazgatóság e razzia-szerű munkája a késő esti órákig tartott.

Hozzávetőlegesen mintegy 4—5 millió lejt tesz ki az az összeg, amit az aradi pénzügyi közegek az új 90 banis illeték címén kiróttak.

A malmosokat, kereskedőket és pékiparosokat még jobban sújtja az, hogy

a most kirótt összeget 24 órán belül be kell fizetni

a pénzügyigazgatóság pénztárába.

Amint az előrelátható is volt, az aradi pékek nyomban mindennemű kenyérnek felemelték az árát 1 lei-jel kilogramonként. Tehát

csütörtöktől kezdve Arad területén egy lei-jel drágább a kenyér.

Előreláthatóan a pénzügyigazgatóság munkája még több napot eltart, mert valószínűleg száz vagyon liszt felméréséről van szó, ami nem könnyű munka.

VALTOZAS.

„Az utazó benyit egy üzletbe és harány hangon kéri az árát.”

— Post, post, — inté a kereskedő, — halkabban beszéljen.

— Miért, kérem?

— Beteg az üzlet.

A következő héten az utazó újra beállt és suttogva mondja:

— Tessék rendelni tőlem valamit.

— Miért suttog maga? — kérdezi a kereskedő.

— Azt tetszett mondani, hogy beteg az üzlet.

— Oh, kiadálhat nyugodtan. Az üzlet már meghalt.

Csak a mezőgazdasági munkákat végző traktorokat mentesítették az autódó alól.

Számos ipari vállalat, főképpen a petróleum-társaságok autóturaktorokat használnak vontatásra, amiért a pénzügyminiszter elrendelte, hogy az autóturaktorok csak akkor mentesek az autódó alól, ha kizárólag mezőgazdasági munkára használják fel azokat. Az ipari vállalatoknak is meg kell fizetni a traktorok után a gépkocsi adót.

DIESE FREMDWÖRTER.

Ein Minister kommt in ein Dorf, wo kurz vorher ein grosses Fest stattgefunden hat. Da sagt der hohe Gast teilnahmsvoll zum Bürgermeister: „Wie ich gehört habe, haben Sie bei dem schlechten Wetter ein schönes Defizit gehabt? „Was? Defizit?“, meint der Bürgermeister, draufzählt haben wir!“

Abnormálisak a viszonyaink, — mondotta Costinescu miniszter

„A külföld bizalma vissza fog térni”. — „Tíz nap alatt tisztázzuk a helyzetet”. — „Az árunak a kereskedelem kezére kell jutnia”.

„Csak rendkívüli esetben alkalmazzuk a maximális árakra hozott törvényt”...

Costinescu dr. egészségügyi miniszter, akit a kormány a napokban Manolescu-Strunga helyettesítésével bízott meg, új munkakörének átvétele alkalmával a következő nyilatkozatot tette fővárosi lapok munkatársai előtt:

— Teljes tudatában vagyok a pillanat nehézségeinek, ismerem az árak jelentékeny emelkedése által okozott belföldi nehézségeket, mert a napról-napra dráguló élet elégedetlenségét, kelt.

— Ami a külkereskedelmet illeti, ha elindultunk a prémiumok rendszerének útján, alkalmazni is fogjuk azt és így a külföld bizalma vissza fog térni. A helyzet súlyos, abnormális viszonyaink vannak, mert túl nagyok az adósságaink külföldön.

— Ami a külföldi tartozásokat illeti, a bizottság jó eredményeket ért el, kimondva, hogy toljuk ki minél hosszabb lejáratra külföldi adósságainkat. Azt hiszem, hogy legfeljebb 10 nap alatt tisztázzuk a helyzetet.

— Ami a belföldi helyzetet illeti, azt állítják, hogy a drágasági hullámot az új 44 százalékos felár okozta. Ez nem igaz, mert eddig a kereskedők és nagyiparosok olyan devizákkal látták el magukat, amelyekért a lei hivatalos árfolyamán tul 60—70 százalékot fizettek.

— Ami a jelenleg vámhivataloknál lévő árukat illeti, amelyek értéke mintegy milliárdot tesz ki, annak jórésze autorizációval bírt a behozatal érdekében és a gyárosok rendelkezésére kell bocsátani a szükséges devizákat.

— Más árucikkek ügye függőben van, mert azokat kompenzáció útján hozták be. Az lenne kívánatos, ha 8—10 nap alatt az áru a kereskedelem kezére jutna és így felélénkülne a piac.

— A maximális árakra vonatkozó törvényt csak rendkívüli esetben fogjuk alkalmazni.

Ujabb intézkedések a gépek és gépalkatrészek behozatalára vonatkozólag

A külkereskedelmet irányító és ellenőrző legfelsőbb bizottság, tekintettel arra, hogy a gépek, gépalkatrészek és autók importjára kiadott és hat hónapi érvénnyel bíró importengedélyek használata tekintetében bizonyos zavarok mutatkoznak, a következőket rendelte el:

A kibocsátás napjától számítva hat hónapi érvénnyel bírnak mindazok a kereskedőknek és iparosoknak kiadott importengedélyek, amelyek az alant felsorolt vámtételek alatti árucikkek behozatalára vonatkoznak (függetlenül attól, hogy az importengedélyen milyen lejáratú határidő van megjelölve):

1228—1229. Malomhengerek és őrlőgépek. 1230. Textilipari gépek. 1231. Olajgyártásra szolgáló gépek. 1233. Papírgyártásra szolgáló gépek. 1236—1237. Fafeldolgozó gépek. 1238. Kérmiai anyagokat gyártó gépek. 1240—1241. fémfeldolgozó gépek, 1242. Porlasztógépek, készülékek. 1243. Emelőgépek és szerkezetek. 1244. Furó-, áso- és merítőkészülékek. 1248. Pumpák stb. 1252. Nyomdaipari gépek. 1254. Külön meg nem nevezett gépek és készülékek. 1256. Hidraulikus

turbinák. 1258. Gőzlokomotívok. 1257. Gőzmozgatók. 1259. Gőzgépek. 1260. Gőzturbinák. 1261—1262. Explóziós-motorok. 1264—1265. Elektromos gépek. 1446. Rézből készült porlasztó gépek és készülékek.

Hasonlóképpen a kiállításról számított hat hónapi érvénnyel bírnak azok az importengedélyek, amelyeket alkatrészek behozatalára adnak ki, amelyek azonban nem sorozhatók be egyik vámtétel alá sem.

Ezeknek importengedélyére rávezetendő: Gépalkatrészek, érvényes hat hónapig.

Erre a megjegyzésre azért van szükség, hogy az importengedély megkülönböztethető legyen az ugyanazon vámtétel alá tartozó árucikkekre kiadott importengedélyektől, melyek — nyersanyagokról lévén szó — csupán három hónapi érvénnyel bírnak.

Végül szintén hat hónapi érvénnyel bírnak a kibocsátástól számítva a következő vámtételek alatti áruk:

1290—1291. Autókamionok és kamionok. 1213. Személyautók.

Marghita kisipara néhány napihir tükrében.

Szőnyi Ferenc cipészhez a napokban egy éjjelen bekopogtatott egy csendőrségi valami munkát akart adni neki. Az álmából felriasztott cipész öngyújtóval gyújtott világosságot, amit a csendőrségi nyomban lefogalt a miután a szerenostlen embernek nem volt pénze a kirótt bírságot megfizetni, öngyújtójával együtt őt is bezállították az oradeai ügyészre.

Bogdan Ferenc vendéglőre három csomag bélyegezetlen kártyáért róttak ki 15 ezer lei bírságot, amit nem tudott megfizetni, mire letartóztatták.

A mészárosok a napokban értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogyha a városi tanács nem járul hozzá a husáraknak legalább két lejjel való emeléséhez, beszüntetik a vágást. Miután a tanács ellene van a husárak újabb emelésének, valószínű, hogy a mészárosok asztrákba lépnek.

Pár hét előtt a városi villanyüzem egyik motorja elromlott a azóta a közvilágítás szünetel, mert a beállított segédgép nem képes annyi áramot szolgáltatni, hogy az utcák világítását is elláthassák.

Radikális tiltakozás a súlyos adóterhek ellen.

Orsoval tudósítás szerint a turnuseverini kereskedők bezárták üzleteiket és így tiltakoztak a túlzott adóterhek ellen. A súlyos adóterhek elleni tiltakozás gondolata a könyvkereskedőktől indult ki és ehhez csatlakozott a többi kereskedő is. Turnuseverin kereskedői erre lehúzták az üzletek redőnyeit és röpcédulákon tudatták a közönséggel, annak okát, hogy miért tiltakoznak. Az üzletek váratlan bezárása miatt szünetelt a hetipiác is, a város forgalma szinte megbénult és egész nap nagy tömeg hullámozott az utvonalakon. A kereskedők remélik, hogy tiltakozásukra felfigyelnek a hatóságok és orvosolják a sérelmeket.

MINDEN FORRADALOM NÉLKÜL.

Szovjetországon az egyik iskolában megkérdezi a gyereket a tanítótól:

— Tanító elvtárs, mi az a játékbárlang?

— Az, fiacskám, egy olyan épület, — feleli a tanító, — ahol a burzsuj egyszerűen bemegy és minden forradalom nélkül mint proletár jön ki

Mit tud a tudomány a magaslati sugarakról

Egy híres fizikus a legpajkosabb sugaraknak nevezte a magaslati helyeken észlelt különös erejű rezgéseket, a „kozmos sugarakat”, amelyek annyi gondot okoznak a tudománynak. Sokáig tanácstalanul állott a tökéletes készülékekkel rendelkező fizika, ma azonban már többé-kevésbé tisztázott szerepük. Eleinte hullámtermészetűnek minősítették a sugárzást, de azóta már kiderült korpuszkuláris tulajdonságuk.

Azt is tudjuk, hogy a magaslati sugarak sem nem a földön, sem a belsejében, de még a közelében sem keletkeznek. Amikor készülékeinkkel mérjük, már tetemes vastagságu légrétegen hatoltak át ezek a sugarak, amelyek ilyenkor már másodlagos, sőt sok esetben harmadlagos természetűeknek bizonyulnak. Leginkább még rádióaktív sugarakra emlékeztetnek, de energiájuk akkora, hogy eredete ma még megfelfedezhetetlen.

Tény az, hogy a magaslati, vagy elemi sugarakban oly irtózatossá van, amely ezer méter mély vízrétegen vagy akár 120 m. vastag acél-falon is áthatol.

Ezek a sugarak azonban rendkívül higak. Amíg a röntgen-, valamint a rádium-sugarak óránként a besugárzott felület egy négyzetcentiméterére millió és millió elemi részecskéket löknek, addig a kozmikus sugarak óránként csak harminchatot, tehát minden második percben egyetlen iont.

Mindez természetesen a tenger színére vonatkozik, mert a 3000 méteres Zugspitzen, vagy a 3500 méteres Jungfrau-hon ennek háromszorosát is mérték. A délamerikai Andesekben (6000 méter) a tengerszintti értékek tízszeresét állapították meg. A Himalája-expedíció, valamint a sztratoszférába került készülékek mind hasonlóan gyarapodó sugárzást állapítottak meg. Kitűnik ebből az is, hogy a kozmikus sugarak tüzetes megfigyeléséhez olyan végletek kellenek, aminekkel a mai laboratóriumi vizsgálatok nem vehetik fel a versenyt. Huszonöt-harmincezer méteres magasságok ritka levegője, valamint a nap fénysugaraitól alig ionizált környezet, továbbá a föld mágnességétől szinte elszigetelt világ a fizikai eszközök tökétlensége folytán még egy kísérleti teremben sem valósíthatók meg.

Az elemi sugarakat azonban már méri a tudomány; az igaz, hogy rendkívül bonyolult módon. Közismert tény, hogy a láthatatlan sugarak az anyag atomjait felbontják, miközben bizonyos mennyiségű energiát veszítenek.

A mérőkészülékek leírásába itt nem bocsátkozhatunk, legfeljebb az elvet, amely szerint a mérés történik, jelölhetjük meg: az ionok, mint atomelemek, oly kicsikék, hogy szabad szemmel de még jobbfajta műszerekkel is alig láthatók. Nagyításukra a vizsgált használatjuk, amely cseppekben rakódik le az elemi részecskékre és áteső fényben így fényképezni is lehet a kozmikus sugarakból felbontott gázokat. Érdekes, hogyan külsőhőklik ki a rádióaktív sugaraknak zavaró hatását. Ha erős mágneses pólusok közé kerülnek a rádióaktív sugarak, úgy gömb alakukká torzulnak. A kozmikus sugarak azonban hatalmas erejükkel fogva nem zökkennek ki irányukból. Az elektromos mágnesek táplálására ebben az esetben erősebb áramot alkalmaznak, mint aminővel kisebb városokat világítanak meg.

METAMORFÓZIS.

Egy kanonir jóban volt egy szakácsnéval. Az ismeretség elején virágot küldött neki a követségű szörök kíséretében.

— Dieses Blümlein wieh ich Dir,

Anton Krepák, Kanonier.

Amikor káplár lett, így írt neki:

— Meine Liebe ist überall,

Anton Krepák, Korporal.

Tüzemester korbán ezt írta:

— Meine Liebe wird immer stärker,

Nem iszik, nem dühög, Anton Krepák, Feuerwerker.

Utolsó levele így szólt:

— Meine Liebe ist ausgebrannt.

Anton Krepák, Leutenant.

A hazai szövetkezeti mozgalom diadala

A hitelszövetkezetek betevői nem kívánják lecsökkentett követeléseik esedékes részletét, hanem továbbra is a hitelszövetkezetekben gyümölcsöztetik betétjeiket.

A magunk hasznáért dolgozunk, ha szövetkezeteinkért dolgozunk

Az Oradeán megjelenő Erdélyi Lapok „Feljegyzések” című figyelemreméltó rovatából vesszük az alábbi érdekes közleményt:

Hitelszövetkezeteink központja hivatalos lapjának, a Szövetkezeti Értesítő-nek e havi számban felette öröndetes híradást olvasunk.

Mint az új tavasz első fecskéi — mondja ez az írás — úgy érkeznek hozzánk mostanában az új hitelszövetkezeti élet legelső jelei, pársoros, rövid értesítések, melyek kéri a központ engedélyét az újabb kihelyezésekhez, egyúttal pedig örömmel és nemes érzésekből fakadó büszkeséggel jelentik, hogy a hitelezőkkel a meg egyezés megtörtént, a betétesek legnagyobb része nem követeli lecsökkentett követelésének esedékes részletét, hanem bent hagyja a szövetkezetben további gyümölcsöztetés céljából.

Ebben a hírben egyelőre nem láthatunk egyebet, mint a hosszú válság, a dermesztő tél

után a gazdasági nedvek keringésének új, lassú és bizonytalan kezdetét. A természet követeli a maga jogait akkor is, ha nem növényi roaktokról, hanem társadalmi szerkezetéről van szó.

A gazdasági nedveknek e természetes keringésében óriási erők lakoznak. Most újra egyszer rajtunk mulik, hogy az ujonnan meginduló, szinte egészen előlről kezdődő gazdasági folyamat a mi malmainkat fogja-e hajtani, a mi szörény molnárainknak ad-e majd mindennapi kenyeret, avagy ismét csak a vám-fizetés lesz az egész szerepünk, mit a mi magunk gazdasági életében betöltünk.

Ebből a jelentésből látjuk, hogy az arra rendelt helyen az élet új indulását idejekorán észre vették. Reméljük, hogy lendületet a világnézeti sugárzást is, mely ezeket az újra induló gazdasági erőket uralma alá hajtja a mi saját hasznunkra megdolgoztatja.

Szomorú történet egy szegény cipésmesterről, akinek tízezer leies bankkölcsöne és a tévesen kivett adó elvitte egész vagyonát, egy negyedmillió értékű házat

Mátyás László satumarei cipésziparos valamikor jómódu ember volt és ma ott áll, hogy a bankkölcsön és az állam hibás adópolitikája miatt koldusbotra jutott. Saját házából az uccára tették és nem maradt betevő falatja.

Mátyás László 1925-ben házat épített és egy banktól tízezer leit vett fel. Kamatok és költségek címén 8 év alatt 23 ezer leit fizetett vissza és a múlt évben a bank mégis arra szólította fel, hogy fizesse ki a kölcsönét. Ekkor eszmélt rá Matyás, hogy 10 ezer leies banki adóssága még fennáll. Elszámolást követelt, ehelyett idézést kapott a törvényszékhez. Nem jelent meg, a bank megnyerte a pert és sietett árverést kitűzni a házra.

Ekkor új veszedelem tünt fel a látóhatáron: az állami adóhivatal. A végrehajtók kerek 50 ezer leit követeltek Matyástól adóhátralék címén, holott a rokkant suszter már 1929-ben beadta az ipart és adótörlesztést kért. Akkor 15.000 lei volt az adótartozása. Természetesen a kincstár nem vette figyelembe, hogy Matyás beadta iparát és évről-évre szorgalmasan kivetette rá az adót, amely 15.000 leiről 50 ezerre nőtt.

Az ügynek ebben a stádiumában árverezték el a negyedmillió ingatlant 100 ezer leiert. Utána rendőrök jelentek meg Matyás házában, ki-dobták a butort az ucca közepére és lepecsételték a lakást. Az uccára tett háztulajdonosnak egy fillér sem jutott az árverésen befolyt pénzből. A pénzen a bank, az adóhivatal és az ügyvédek osztozkodtak.

Az elkeseredett ember teljesen vagyontalan maradt és még a hatóságokkal is meggyűlt a baja. Ugy érezte, hogy vele igazságtalanság történt, ezért leszakította a hatósági pecsétet és visszaköltözött a házba. Másnap a karhatalom újra kilakoltatta. Ez nem ment simán. Összeveszett a rendőrökkel, akik alaposan helyben hagyták és megtették ellene a feljelentést zárfeltörés, valamint hatóság elleni erőszak címén.

Mátyás László 1925-ben háztulajdonos volt, ingatlanán tízezer lei teherrel. Ma mindenből kiforgatott koldus, nincs hol aludnia, nincs mit ennie és ráadásul még hatóságsértésért az ügyészség is perbe fogta.

Pénzügyminiszteri magyarázat a második belföldi kölcsön célja és feladatai ügyében

A pénzügyminisztérium — mint ismeretes, — napokban bocsátotta ki a második belföldi kölcsön kibocsátásának felhívását, amellyel kapcsolatosan most terjedelmes átirat érkezett az aradi pénzügyigazgatósághoz. A pénzügyminisztérium teljes részletességgel közli a kölcsönkibocsátási tervet és egyben felhívja a pénzügyigazgató-ságot, hogy a legintenzívebb tevékenységet fejtsse ki a jegyzések érdekében.

A második belföldi kölcsön tulajdonképpen az állam belföldi adósságainak rendezésére szolgál. Kölcsönt jegyezhet minden olyan egyén, cég vagy vállalat, amelynek az államtól 1935. április 1-ig bezáróan bármilyen néven nevezendő követelése van. Így jegyezhetnek azok is, akiknek különböző fizetési meghagyásuk, letétjük, elszámolatlan követelésük van az államtól, de kölcsönt jegyezhetnek az 1934. március 31-ig kiadott kincstári bonok, adóbonok tulajdonosai is. A kölcsönt jegyezni lehet e hó folyamán, augusztus 1-ig bezárólag.

A pénzügyminisztérium most külön átiratban értesítette az aradi pénzügyigazgatóságot, hogy akik még ez év április elseje előtt követelésük fejében adóbonokat kértek az államtól, most kölcsönpapírra kell folyamodjanak, mert a kölcsönkibocsátás miatt az összes adóbonkérelmeket megsemmisítették.

Akik az államtól járó követelésük fejében nem jegyeznek augusztus 1-ig kölcsönt, elvesztik ezirányú jogukat és ki kell várniuk, amíg az állam készpénzben, vagy más formában tesz eleget ebbeli kötelezettségének.

KAR A FARADSAGERT.

Köcsögék két hétre fürdőre akarnak menni. Köcsögnek csak egy aggálya van: mi lesz a gyerekekkel?

— A gyereket a mamához adjuk, — mondja Köcsögné.

— Na és mit csinál az a kutyáddal, macskáddal és a kanárral? — kérdi Köcsög.

— A kutyát vállalja a Fáni néni, a macskát a házmeesterhez adjuk.

Köcsög tündöve néz maga elé.

— Min töprengsz? — kérdezi az asszony.

— Arra gondolok, hogyha ilyen csendes lesz a lakás, akkor tulajdonképpen nem is kellene elutaznunk. Pihenhetnénk itthon is.

1935 első öt hónapja alatt egymilliárd és ötvenmillió lejfel aktív a kereskedelmi mérlegünk

Sajnos, az aktív mérleg mellett is rossz a külkereskedelmi helyzetünk és gyors javulásra nem számíthatunk.

Hivatalos vélemény szerint az idei év első 5 hónapja minden nehézség mellett is nagy kiviteli felesleget eredményezett — papíron. Évek óta nem volt példa arra, hogy az ország exportja olyan nagy mértékben haladja túl a behozatalt, mint az idén. Egyedül május havában 550 millió lejfel többet sikerült exportálnunk, mint amennyit behozatalunk ugyanazon havi összege kitesz,

az 1935. év első öt hónapja alatt pedig kereskedelmi mérlegünk egy milliárd és ötven millió lejfel aktív.

Nagy dolog ez az árucserének mai nehézségei mellett és a forgalomnak olyan nehézségei és bizonytalanságai mellett, amelyek az év első felét jellemezték s amelyek még a mai napig sem tűntek el teljesen.

A kiviteli felesleg meglepően és örövendetesen tekintélyes összege dacára a jegybank deviza-készlete soha sem volt olyan szegény, mint most.

Mi lehet ennek az oka? Ha kereskedelmi mérlegünk valóban aktív, az exportált áru-többség értéke a jegybank fiókjában volna. De nincs ott. Mi haazna van akkor a kereskedelmi mérleg aktivitásának, miért törekszik minden állam arra, hogy többet exportáljon, mint amennyit külföldről behoz? A válasz ezekre a kérdésekre a következő:

A kereskedelmi mérleg aktivitása csak akkor hoz reális eredményt, ha a fizetési mérleg passzívuma nem haladja túl a kereskedelmi mérleg aktivitását. Nálunk az a helyzet, hogy egy évben sem tudunk annyi export-felesleget elérni, amennyit a fizetési mérleg passzívuma fedezni tudna, mert erősen eladósodott ország vagyunk. A hiányt hosszabb lejáratu külföldi kölcsönökkel szoktuk fedezni, de amióta a nemzetközi hitelezések szűntek, a hiány pótlása a legnagyobb nehézségekbe ütközik. Ez a magyarázata annak is, hogy a legtöbb külföldi államban kifizetetlen tartozásaink vannak még pedig nem állami tartozások, hanem a kereskedők magántartozásai, amelyek a Banca Naţionalăhoz vagy az autorizált bankokhoz be vannak fizetve, de nincs deviza, amelyekkel azok külföldre transzferálhatók lennének.

A folyó év kiviteli feleslegei, illetőleg az ezekből várható devizákkal egyéb baj is van. Májusban 1 milliárd 400 millió lej értékű árut vittünk ki és csak 873 millió értékű külföldi árut hoztunk be. A Banca Naţionalăhoz még sem futott be a 600 millió devizafelesleg. Ennek magyarázata az, hogy

sok külföldi állam zár alá vette a román exportőrök követelését régebbi tartozások fedezésére

s így ezek nem futhattak be hozzánk. A kivitel egy része viszont kompenzációs alapon történt: exportáltunk, hogy a kivitel ellenértékét felhasználhassuk árak behozatalára. A kivitel már megtörtént, vagy éppen lebonyolítás és elszámolás alatt áll, az ellenszámlán a behozatal azonban csak később fog megtörténni. Az export-számla tehát magas összegeket mutat, az import-számla pedig egyelőre alacsony

de nyomban fel fog emelkedni és elérni, vagy legalább is megközelíti a kiviteli számlát, mihielyt a kompenzációs behozatal megtörténik.

Végül nem szabad elfelejteni, hogy az importőrök egy része kénytelen volt az exportőröktől magán-árfolyamon devizát vásárolni, mert enélkül nem tudott volna árut kapni külföldön, mint-hogy a külföldi cégek beszüntettek minden hitellezést romániai vevők számára.

Ez a magyarázata annak, hogy az aktív kereskedelmi mérleg mellett is rossz a külkereskedelmi helyzet s az új rend olyan nehezen fejlődik ki az áruforgalom terén, hogy gyors javulásra nem is lehet számítani.

Miniszteri körrendelet rendezte az új váltótörvény hibáit és hiányosságait

Az egész ország területén egységes joggyakorlatot kell kialakítani az új adótörvény zavartalan alkalmazása érdekében.

A miniszteri körrendeletet megküldték valamennyi hazai bíróságnak

Az új váltótörvény egységesíteni kívánta az egész ország területére a váltójogi szabályokat és meg akarta szüntetni az egyes országrészek között fennálló váltójogi és váltóeljárásbeli differenciákat.

Nem kis mértékben járult az egységesítés keresztülviteléhez az a körülmény, hogy Románia az 1930-as genfi nemzetközi váltóegyezményt elfogadta, amelynek egyenes következménye kellett legyen az egyes országrészek érvényben levő váltószabályait olyan törvénybe tömöríteni, amely az idő, a kereskedelem és a hitel követelményeinek megfelelően.

Az új váltótörvény, amely jogi és kereskedelmi szempontból haladást jelent az ország területén érvényben volt régi törvényekkel szemben, némely tekintetben, de különösen a törvény gyakorlati alkalmazására vonatkozólag és az eljárási szabályokban, olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek a legkülönbözőbb magyarázatoknak nyújtanak tág teret, másrészt pedig olyan intézkedések hiányoznak, melyek a törvény gyakorlati alkalmazását nagymértékben megnehezítik, sőt némely esetekben egyenesen bizonytalanná teszik.

A törvény teljesen figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy az ország területén többféle perrendtartás van érvényben, amit összhangba kellett volna hozni a törvény intézkedéseivel és annak szellemével. Ez azonban nem történt meg és így elsősorban az eljárási szabályokban mutatkoznak meg a hiányok. Még jelenleg, egy évi gyakorlat után sem alakult ki olyan joggyakorlat, amely egységesnek volna mondható.

A leghiányosabb intézkedéseket a törvény 61., 62. és 63. szakaszai tartalmazzák, továbbá

teljes egészében hiányzik a váltóképesség fogalmának a tisztázása.

A váltóképesség ezek szerint az egyes országrészek jogképességei után igazodik, ami nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy az egységesítés egy ilyen lényeges kérdésben hiányzik.

Ugyanigy nem találjuk meg a kívánt egységesítést a törvény 63. szakaszának a gyakorlati alkalmazásában, mert az ugynevezett személyes kifogások csak írásbeli bizonyítékokra alapíthatók és a bizonyítási eljárás az ó-királyságbeli polgári és kereskedelmi törvényre támaszkodik.

A legnagyobb bizonytalanság azonban a törvény 61. és 62. szakaszai körül keletkezett, mert az 1911-es és nálunk érvényben levő perrendtartásnak a váltóeljárásbeli intézkedéssel, továbbá a többi országrészek váltóeljárásbeli szabályai nem helyezték kifejezetten hatályon kívül és a különböző országrészek végrehajtási törvényeit és azok intézkedéseit nem vették kellő mértékben figyelembe az említett szakaszok megszövegezése alkalmával.

A törvény 61. szakasza szerint, a váltó végrehajtható okirat hatályával bír és az eljárási szabályok egységesítéséig az ó-királyságbeli polgári perrendtartás 135. szakaszában szabályozott végrehajtási záradék alkalmazása az egész ország területére kiterjesztést nyer. Az ó-királyságbeli perrendtartás azonban csak a végrehajtási záradék szövegét írja elő, nem pedig a követendő eljárást.

A 62. szakasz pedig a végrehajtási záradékkal felruházott váltónak a megtámadhatóságával foglalkozik, ami a végrehajtási felhívás (somație) vételétől számított 5 napon belül eszközölhető.

Mit tartalmaz az új váltótörvényt magyarázó igazságügyminiszteri körrendelet

Az igazságügyminisztérium látva azt a bizonytalanságot, amely az említett szakaszok körül keletkezett, 43.107 sz. alatt körrendeletben fordult az összes bíróságokhoz és utasítást ad a törvény egyöntetű alkalmazására vonatkozólag.

Ez a körrendelet elsősorban azt szögezi le, hogy az új váltótörvény a csatolt területeken gyakorolt váltófizetési meghagyásos eljárást meg szüntette. Ez azonban a törvény intézkedéseiből nem tűnik ki és a bíróságok állásfoglalása az, hogy miniszteri körrendelettel a törvény ebbeli hiánya nem pótolható és a váltófizetési meghagyásos eljárás továbbra is érvényben van és az gyakorolható.

A körrendelet másik lényeges pontja a végrehajtási záradékkal ellátott váltó végrehajtására vonatkozik. A körrendelet hangsúlyozza, hogy az eljárásnak azon része, mely a végrehajtási záradékkal való felruházás után történik: kifejezetten végrehajtási eljárás, amelyben az egyes országrészek végrehajtási törvényei alkalmazandók. Itt ezen a ponton is kiviláglik, hogy az egységesítés nem realizálható anélkül, hogy a végrehajtási eljárás unifikáltassék.

A minisztérium közlése szerint, a végrehajtási felhívást (somație) nálunk a végrehajtást elrendelő végzés helyettesíti és ezen végzésnek a kézbesítésétől számítandó a kifogások, illetve ellenmondás beadására engedélyezett 5 napos határidő. Ez a magyarázat fedi is a törvény szellemét, mert amennyiben a végrehajtási felhívás kézbesítésétől számított 5 nap eltelté után

volna csak végrehajtás eszközölhető, akkor teljesen illuzórius volna a váltónak végrehajthatósággal való felruházása és egészen szembetűnő volna, hogyan függesztessék fel egy olyan végrehajtás, amely még nem is fogantatott.

Ugyancsak tisztázva látszik az a kérdés, hogy a végrehajtási záradékkal való ellátása a váltónak még nem jelenti a végrehajtási lépések megtételéhez szükséges kelléket, hanem a záradékkal való felruházás után külön kérendő a végrehajtás elrendelése, az eddigittől csak anynyiban eltérő formában, hogy a váltó, illetve óvás szövegét is kell a kérés, illetve elrendelő végzés tartalmazza.

A váltóperekre vonatkozó anyagi kérdésben is magyarázatot ad az említett körrendelet. A végrehajtási záradékolás iránti kérések 27, 66, és 132 lejfel bélyegzendők, míg a váltókeresetek eddig 5000 lejfel felül 0.6% bélyegilleték alá estek, ami számokban kifejezve annyit jelent, hogy egy 200.000 lejfel váltópernek az alap bélyegilletéke 132 lej feléig 1200 lej helyett.

A fent vázolt miniszteri körrendelet előtt a joggyakorlat kialakulása egészen lassu tempóban haladt előre és városenként változott. A braşovi bíróságok egészen más álláspontot foglaltak el, mint a olujaiak, úgy, hogy a rendelet, amely, ha nem is bír a törvény erejével, mégis bizonyos mértékben erős lökést adott a probléma végleges kialakulásának és főleg meghatározott pontok köré tömörítette, azokat a kérdéseket, melyekben a joggyakorlat kialakulása elmaradhatatlan.

Dénes László dr.

„Manolescu-Strunga szabadságolása után sokat várnak tőle...”

A Lupta írja:

Costinescu kereskedelemügyi miniszter-helyettesnek programja a következőkben csúszsodik ki: 1. A külföld bizalmának visszaszerzése. 2. A külföldön levő tartozások kifizetésének hosszabb időre való meghosszabbítása. 3. A Banca Nationala segítségével oly célból, hogy a vámraktárakban levő közel egymilliárd lei értékű árut kiválthassuk. Ezáltal olcsóbbá lehetne tenni a piacot.

Costinescu miniszter be akarja bizonyítani, hogy a drágaságot nem a 44 százalékos felár okozta, miután a felár bevezetése előtt 60-70 százalékkal fizették túl a kereskedők a fekete-tőzsdén a különböző valutákat.

Costinescu egy nagyiparos fia és magának is iparüzeme van. Manolescu-Strunga szabadságolása után sokat várnak tőle.

RASBUNAREA VEGETARIANULUI.

— Deşi te ştii vegetarian convine, te vâd măncând friptură de iepure.

— Din răsbunare, dragă! Mi-am mâncat iepurii ăştia, cea mai bună salată depe câmp.

Véglegestti a kormány a gazdasági szakminiszterek tárcacserejét.

Manolescu-Strunga barátai bizonyosra veszik, hogy a kereskedelmi és iparügyi miniszter nem tér vissza minisztériuma élére. A kereskedelmi és iparügyi minisztérium vezetője végleg Costinescu miniszter maradna, Sasu földmívelésügyi minisztert munkaügyi miniszterre neveznék ki, a jelenleg szabadságon levő Manolescu-Strunga pedig a földmívelésügyi miniszteri tárcát kapná meg.

BEIM BADER.

— Sie ham mer ja den falschen Zahn 'zogen!
— San S' froh, dass er heraus ist, bevor er schlecht worden ist!

Szemesitalok árusítása után fizetendő brevet taxa.

Tájékoztatás végett közöljük, az alábbi brevet taxákat:

Az 1000 főnyi lakosságú vidéki községekben a kicsinybeni elárúsítás brevet taxája 2000 lej. Az 1000 főnyi lakoságnál népesebb községekben 2500 lej.

A városi községekben a brevet taxát a helység bérértéke alapján állapítják meg és pedig:

10,000 lejig terjedő bérérték után a brevet taxa 3500 lej.

10—20,000 lejig 4500 lej.

20—40,000 lejig 6000 lej.

40—60,000 lejig 10,000 lej.

60—80,000 lejig 14,000 lej.

80—100,000 lejig 19,000 lej.

100—150,000 lejig 24,000 lej.

150—200,000 lejig 30,000 lej.

200—300,000 lejig 39,000 lej.

300—400,000 lejig 45,000 lej.

A 400,000 lejen felüli bérértéknél minden újabb 200,000 lej után a 45 ezer lejes brevet taxa 7500 lejjel növekszik, de a taxa nem lehet nagyobb, mint 90 ezer lej. Ha valaki kizárólag dugaszolt szemesitalok elárúsításával foglalkozik, úgy a fenti taxa felét fizeti.

KI VESZELYESEBB?

Pászit figyelmezteti az apukája, hogyha almát eszik, vigyázzon a férgekre.

Pászit erre így szól:

— De apuka, hogy mondhatsz ilyent. Ha én eszem, vigyázzanak ők.

Nem szabad a vasuton házaló kereskedést folytatni.

A vasut vezérigazgatósága utasította az összes ellenőrző szerveit, hogy tiltsák be az összes állomásokon és a vasutakon a házaló kereskedelmet. A tilalom a vasuti kocsikra is vonatkozik és pedig úgy menet közben, mint az állomásokon való tartózkodás alkalmával. Azt a vasuti közeget, aki a házaló kereskedelmet elnézi, szigorú büntetéssel fogják sújtani.

A rendelet nagyon is üdvös és kíváncsok volna, hogy a többi hatóságok is kövessék a kamui példáját.

Nem ugrásszerűen, csak fokozatosan nő a drágaság...

A kormány intézkedése sem tudják elhárítani a külkereskedelmi viszonyoknak a hazai piac árakra gyakorolt emelő hatását.

Emelkednek az árak, mert a valutánk romlik...

A kormány mindent elkövet a drágaság ellen s évvel sikerült is elérnie azt, hogy a drágaság nem ugrásszerűen nő, hanem fokozatosan, csak annyira, amennyire a külkereskedelmi viszonyok az árak emelkedését indokoltá teszik. Kétségtelen, ez is eredmény, de nem jelenti a régebbi megélhetési standard fentartását. Az alábbiakban be fogjuk mutatni, hogy az egyes áru-kategóriákban a folyó év március hava óta milyen áremelkedések álltak be, de a drágaság növekedését minden statisztika nélkül is érzi minden háztartás az élelmiszerek árának lassu, de biztos és állandó emelkedése folytán. A piacra kerülő élelmiszerek kivétel nélkül belföldi produktumok, áruk semmi összefüggésben nincs az importtal, de régi és megdönthetetlen szabály, hogy a fogyasztási cikkek egy részének drágulása feltartóztathatatlanul maga után vonja egyéb áruk árának drágulását is. Es ez természetes is. A külföldről importált cikkek azért drágulnak, mert romlott a pénzünk s ugyanez az ok hat közre az élelmiszerek árának emelkedésére is. A termelő az általa használt iparcikkek árához igazodik a maga áruinak értékelésében; ha a mezőgazdasági gépek, vegyszerek, szerszámok drágulnak, a termelő is többet kér a maga árujáért.

A drágaság növekedésének általános oka tehát a valuta romlása s ezen másként, mint a valuta értékének visszaállításával segíteni nem lehet. Ime, az év első hónapjainak árhulámzása árucsoportok szerint:

Gabona	30.4	32.9	32.9
Gyarmataruk	31.7	32.4	32.9
Hús	44.2	46.4	49.5
Allati termények	30.1	28.2	28.7
Olajok	32.2	33.6	34.7
Vas és acél	54.7	54.7	54.9
Egyéb fémek	38.0	42.0	45.4
Kőszén	49.3	48.7	49.2
Petróleumtermékek	31.6	32.3	33.1
Textil anyagok	29.4	29.9	31.8
Bőr- és szőrme áruk	25.1	27.0	27.9

Gummi	17.7	17.8	18.6
Fa	44.7	44.5	44.0
Átlag számok (index)	34.2	35.0	36.1
Termelési ágak szerint az ár-statisztika a következő változásokat mutatja:			
Mezőgazdasági termények	31.5	32.3	33.2
Iparcikkek	42.6	43.8	45.1
Élelmiszerek	32.3	33.4	34.0
Ipari nyersanyagok	35.5	36.1	37.4

Az áremelkedések jelensége azonban nem szorítkozik kizárólag a mi országunkra. Világ-jelenséggel állunk szemben, melynek az okait megkeresni igen messze vezetne. Tény, azonban, hogy az áru-készletek csökkenése is emelőleg hatott az árakra. A válság elején azt hittük, hogy minden baj oka és forrása az árak lemorzsolódása s ha a termelők jobb árakat érnek el, megszűnik vagy legalább is enyhül az általános krízis. Most itt tartunk. Nem az enyhülésnél, hanem az árak emelkedésénél. A gazdasági válság mégis változatlanul tombol, mert időközben a közönség gazdasági helyzete annyira leromlott, hogy az árak emelkedése most már nem enyhíti, hanem csak súlyosbítja a válságot. A közönség már nem tudja megfizetni a drágább árakat és így inkább korlátozza fogyasztását, mérsékli szükségletét. Világ-statisztikák megbízhatóságát nehéz ellenőrizni, de állítólag a készletek

gabonában 16.310 ezer tonnáról lecsökkentek január és április hónapok között 13.091 ezer tonnára,

gyapotban (bumbac) 1.697 ezer tonnáról 1.425 tonnára,

gummiban 702 ezer tonnáról 695 ezer tonnára,

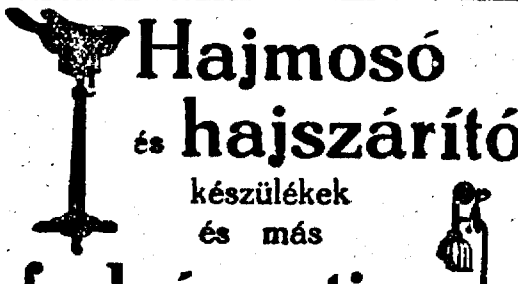
olomban 230 ezerről 218 ezerre,

olomban 118 ezer tonnáról 110 ezer tonnára,

Májusig a készletek további esést mutatnak. Kétségtelen, hogy a készletek csökkenése az árak emelkedését vonja maga után, amint ez tapasztalható a mi speciális nyersanyagunknál, a petróleumnál is.

Husz idegent utasítottak ki Lugojról.

Lugojról, az ujonnan megejtett idegenellenőrzés alkalmával 20 idegen állampolgárt — jobbra német szakembereket — utasítottak ki. Valamennyien megfelelték a kiutasító határozatot.

Hajmosó és hajszárító

készülékek és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakzszerűen

Kőszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63-65.

volt Dengli-ház.

Hogyan védekezik Cluj ipara és kereskedelme a városi értékkadó ellen.

A cluji kereskedelmi és iparkamara ideglenes bizottsága a folyó évi július hó 2-án tartott ülésén, sajnálatlalt vette tudomásul, hogy az áru utáni két ezrelékes városi illeték megváltása ügyében a Cluj-i törvényhatóság ideglenes bizottságával folytatott tárgyalások nem vezettek eredményre és ennek következtében Cluj városa 1935 július hó 1. kezdettel az e tárgyban hozott szabályrendeletet életbe is léptette.

Tekintettel arra, hogy a szabályrendelet végrehajtása rendjén ezen illeték kiróvása és behajtása körül sérelem érheti iparosainkat és kereskedőinket, az elnökség intézkedett, hogy a kamara irodája vegye át az érdekelteknek összes ilyen irányú panaszait és azokban a kamara ügyésze útján tegye meg az összes törvényes lépéseket a sérelmek orvoslása érdekében.

Ennek következtében felhívta kereskedő és iparos tagjait, hogy minden ilyenemű sérelmet naponként délelőtt 11-12 között hozzanak a kamara tudomására s ugyanakkor panaszukat nyújtsák be.

Közölte a kamara még a tagokkal, hogy az ezen ügyekben felmerülő összes költségek alól és az illetékes hatóságok előtti idővesztésegtől mentesülnek.

RASPUNS LOGIC.

— Chelner, friptura care mi-ai dat-o e mică şi proastă.

— Dacă e proastă, fiţi mulţumit domnule, că e mică.

Németországban üzembe helyezik a sín-Zeppelineket.

A német államvasutak vonalain üzembe helyezték a legújabb villámvasutakat, az úgynevezett sínzeppelineket, amelyek hovatovább jobban elterjednek a nyugati kulturálmokban.

Az új német villámvasutak a próbautak alkalmával 190 kilométeres óránkénti átlagsebességet értek el.

SZERÉNY VÖLEGÉNYJELÖLT.

— Hallom, visszament a partid, hogy történt?
— Hát tudod, úgy, hogy elmentünk lakást nézni.
— És?
— Találtunk is egyet, amelyik nekem nagyon tetszett, de az anyósának nem tetszett.
— Ezért a semmiségért?
— Nem. Azt mondta, hogy a lakás kicsi lesz három személynek. Erre aztán én szerényen visszavonultam.

Felfüggesztették az Astra Romana tízmillió bírságát.

A román elemnek az iparban való támogatására alakított bizottság néhány hét előtt tízmillió lei bírsággal súlytotta az Astra Romana petróleumtársaságot, mert a nemzeti munka védelmére vonatkozó törvény előírásait nem tartotta be és a törvény alkalmazását sürgető felszólításokat is figyelmen kívül hagyta.

A bizottság utasításai szerint a pénzügyi közvegeknek most kellett a vállalatnál megjelenni, hogy a nagyszegű bírságot behajtsák. De mielőtt erre sor kerülhetett volna, megérkezett a pénzügyminisztérium rendelkezése, amely a büntetés behajtását újabb utasításig felfüggesztette.

VERWECHSLUNG.

In einem Hause wohnen ein Hals- und ein Darmspezialist. Ein Patient geraet irrthümlich zum falschen Arzt und sagt waehrend der Untersuchung:

— Sagen Sie, Herr Doktor, haben Sie nicht einen Assistenten mit einen laengeren Finger? Ich hab's naemlich im Hals!

Szagnélküli hagyma.

Newyorkból jelentik: Myers tanárnak sikerült Utica államban olyan hagymát teremteni, amelyeknek semmi szaguk nincs, de viszont ízük ugyanolyan, mint a többi hagymáé. Myers tanár különben specialista a főzeléktermesztésnek és többek között már ezer maggal rendelkezik az általa kitermesztett új hagyma elszaporítására. Az amerikai háziasszonyoknak, úgy látszik, a közeljövőben nem kell könnyezniük, ha hagymát vágálnak az ételhez.

KONKURRENCIA.

A rabok napi egészségügyi sétájukon csendes beszélgetnek.

— Magát mi juttatta ide?
— A konkurrencia.
— Hogy-hogy?
— Ugyanolyan bankjegyeket nyomtam, mint az állam.

Kétmillió munkanélküli van Angliában.

Londoni jelentés szerint Angliában a munkanélküliek száma jelenleg kétmillió, vagyis 44 ezer 625 munkanélküli kevesebb, mint ez év májusában.

NEM ALLITOM.

Két barát beszélget közös barátjukról, a harmadikról.

— A világért se állítom róla, — mondja az egyik, — hogy megcsalja a férjét, de hogy nem bí hozzá, arra mérget veszek.

Szabad kereskedelmi zónát kér Oradea.

Fővárosi jelentés szerint Oradeáról küldött kérelem kereste fel a pénzügyminisztert, a kinek emlékiratot nyújtottak át. Az emlékiratban a város összes ipari és kereskedelmi vállalatai szabad zóna felállítását kérik, mert csak ennek segítségével tudják leküzdeni a várost sújtó gazdasági válságot.

Autógyárral kárpótolják Aradot az Astra elvesztéséért

„November elsejéig lehetetlenség az aradi Astra-művet Brasovba költöztetni.” — Gondoskodás történt arról is, hogy ne maradjon Aradon ezer és ezer ember kenyér nélkül.

Sapira mérnök nyilatkozata a monstre ipartelepek népvándorlásáról

Az ország egész sajtóját érthetően élénken foglalkoztatja az Astra és Unió vagongyárak Brasovba való költöztetése. Köztudomásu, hogy az Astra-konzern összes üzemelt Brasov környékén összpontosítja, miután felsőbb helyen részletes tervet dolgoztak ki a romániai nehézipar, elsősorban pedig hadfelszerelési cikkek gyártásával kapcsolatos iparvállalatok koncentrállására. Ennek a tervnek keretén belül történik meg a nagy aradi iparvállalat átköltöztetése, amely körül már annyi találgatás, kombináció merült fel. Senki sem tudja, hogy milyen körülmények, milyen feltételek mellett és milyen módon történik meg az Astra átköltöztetése és éppen ezért a legfantasztikusabb hírek terjedtek el a kérdéssel kapcsolatban. Legutóbb pozitív formában látott napvilágot az a híradás, hogy

az aradi Astrát legkésőbb novemberig teljes egészében leköltöztetik Brasovba

és hogy ezt a lépést egy év után követi a satumarei Unió művek átköltöztetése. A hír arról is számot adott, hogy március 1-én megindul a munka az új brasovi mamut-gyártelepen. A jó információ jellegével bíró lapközlemény, amely a költöztetéssel foglalkozik, igen pesszimistikus hangon emlékezett meg Arad sorsáról, ahol állítólag ezer és ezer család marad kenyér nélkül. Megemlíti a híradás azt is, hogy szó van az aradi Astra-gyárnak automobil-gyárra való átalakításáról, de a Brasovban nyert információk szerint ez a híradás minden alapot nélkülöz.

Az érthető feltűnést keltő hírekkel kapcsolatos kérdést intéztünk Sapira mérnökhöz, az aradi Astra-gyár igazgatójához, aki a következőket mondotta a gyár, a gyár munkásainak és általában a városnak várható sorsáról:

— Az, hogy az Astra költözik, nem újdon-ság. Viszont az a hír, hogy az Astra-műveket novemberig teljes egészében leköltöztetik Brasovba, nem helytálló. Eddig az időpontig a költözés nem történik meg.

— Azok a hírek, amelyek egy, Aradon felállítandó autógyár létesítéséről tudnak, közel járnak az igazsághoz. Nem tudjuk még, hogy milyen feltételekkel és milyen körülmények között költözik be az Astra-gyár üresen maradt ipartelepére az autógyár, de kijelenthetem, hogy a tárgyalások folynak és ezek a tárgyalások igen kedvező mederben haladnak.

Az a helyzet, hogy Arad valószínűleg kárpótlást nyer valamilyen formában, ha nem teljes egészében is az Astra elköltöztetéséért.

— A munkásokat és tisztviselőket pedig magunkkal visszük.

Nem marad Aradon ezer és ezer család kenyér nélkül. Kár feltűni azoknak a híreknek, amelyek arról szólnak, hogy Aradon nagy tömeg ember marad kenyér nélkül, mert ez irányban is gondoskodás történt.

Sapira mérnök-igazgató nyilatkozata egyrészt megnyugtató, másrészt azonban végtelenül elszomorító. Brasovban már lázas munka folyik: amerikai tempóval építik az új mamut-gyártelepet, amelyben nemsokára szakatolva, csattogva és dübörögve megindul a munka. Az a munka, amelynek megindulására oly hosszú éveken keresztül várt Arad, a konjunktúra éveiben. Arad keresztülbőjtölte azokat a sovány esztendőket, amikor az Astra redukált munkáltszámmal, ugyezőlán csak üzemfentartási munkát végzett. Akkoriban nem voltak bőséges pénzforrások az Astra sokmillió követeléseinek fedezésére, most pedig megnyílnak ezek a források, hogy elvigyék innen az életet jelentő munkát, amely ezer és ezer család számára biztosít kenyeret.

Az Astra igazgatója valószínűleg tudja, mit beszél. Nyilván történt gondoskodás arról, hogy az Astra munkás- és tisztviselői ne maradjon kenyér nélkül. Ezek szerint ezer és ezer ember kerül el Aradról, valóságos népvándorlás indul meg ebből a városból, amelyet lassankint minden földi javaktól megfosztanak.

Az aradi automobil gyár létesítésének híre nem egyéb megnyugtatót célozó reménynél. De még reménynek is gyenge ez az új lehetőség, amely semmiképpen sem pótolhatja az Astra-gyár elvesztését. Szédületes számok beszélnek arról, hogy mi készül Brasovban. Még elgondolni is kábitó, hogy mi lett volna, ha a nagy lendületet vett nehézipari fellendülés gócpontjába Arad került volna. Sok száz kubikos ássa a földet, sok száz munkáskéz dolgozik szorgosan, hogy az Astra vagongyári konzern kötelékébe tartozó Romloc-gyár telepen felépítse az új üzemét. Negyvenöt ezer négyzetméter beépített terület, félkilométer hosszú épületfront, egy kilométer mélységű beépített terület: így épül Románia leghatalmasabb központi nehézipari üze-mé. Csak a kubikosok e hét végén közel két millió leit kapnak.

Arad pedig így marad szomorú jelentéktelenségében, azzal a sokszorosan keserű érzéssel, hogy előtte más város ütötte meg azt a főnyereményt, amelyet az egyesített Astra-konzern elhelyezése jelent.

Augusztus elsejéig be kell fizetni az autódót.

Azok a gépkocsitulajdonosok, akik a júliusi adónegyed esedékes adóját nem fizették még meg, a pénzügyminisztérium rendelkezése alapján augusztus elsejéig minden büntetés nélkül eleget tehetnek adófizetési kötelezettségüknek. Mindazok akik ezen időpontig sem egyenlítik ki esedékes adójukat, büntetésnek teszik ki magukat.

Str. Remus 10 számú ház

lakással és asztalos műhellyel olcsón és előnyös feltételek mellett

eladó.

Bővebbet: Iparosok Hitelszövetkezeténél Arad.

SPARGATORUL NOROCOS.

Un spargător pătrunde noaptea în camera unui student, pe care îl amenință cu o voce mistofelică:

— Liniște, nici un cuvnt, caut bani!
— Dacă e așa, atunci aprinde lampa, amice. Poate vom fi mai norocoși căutând împreună!

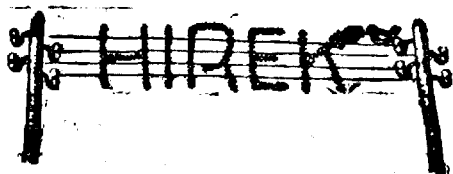
Bucureștiben nagy építkezésekre készülnek.

Egy cseh tőkecsoport 300 millió lei hitelt ajánlott fel a fővárosnak, hogy az új vásárcsarnokot felépíthessék. A kölcsönt csak tizenöt év múlva kellene visszafizetni.

Egyébként a város a villamostársaságtól is nagyobb összeget kapott az autobuszjáratok engedélyéért. Ezen az összesen a Boulevard Brătianu kiszajátítási munkálatait hajtják végre.

RAPORT SANITAR.

Din raportul unui agent sanitar sătesor: „In cursul anului trecut au murit în localitatea Căscăci, 10 persoane. Un sinucigaș, de moarte naturală, iar restul de 9 au fost în tratamentul medicilor”.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves köteteknél árendmény.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industriilor-Iparos Otthon.

Nagyszabású ünnepség keretében üli meg ötven éves jubileumát az aradulnoui ipartestület

Az ujaradi ipartestület 1935 évi július 20 és 21 napján ünnepli meg 50 éves fennállásának jubileumát az ujaradi Iparos Otthon helyiségeiben. Az ünnepség műsora a következő:

Szombaton, július 20-án este: A vendégek fogadása az Iparos Otthonban; 9 órakor szerezmad, utána ismerkedési estély.

Vasárnap, július 21-én, reggel: Az ipartestületek és iparos egyletek fogadtatása az Iparos Otthonban; 8 órakor a zászlóanya fogadtatása; a tiszteletbeli elnök fogadtatása; fél 9 órakor díszgyűlés; 10 órakor istentisztelet; 11 órakor az Iparos Otthon alapító és rendes tagjai csoportképének leleplezése; délután négy órakor hangverseny, este 9 órakor táncmulatság reggelig. Belépti díj személyenként 15 lej. A tíz lejes jelvény az összes látványosságok megfigyeltetésére jogosít és megvétele kötelező. Bankett-jegy 30 lej. A zenét Malek karmester vezetésével az aradi rendőrszolgálat szolgálja.

— **Áru-dumping a drágaság letörésére.** A kereskedelmi miniszter helyettesítésével megbízott közegészségügyi miniszter, mint Bucurestiből jelentik, elhatározta, hogy a vámhivataloknál leállított külföldi áruküldeményeket rövid úton beengedi az országba, hogy az áruhiány folytán jelentkező drágaságot letörje. Ezek az áruk szabályszerű behozatali engedéllyel jöttek el a vámhivatalokig, de onnan nem jöhettek tovább az ország belsejébe, mert az importőrök nem tudták megszerezni a Banca Naţională transzfer vizumát, enélkül pedig az áru az országba be nem engedhető. A nagy áruhiányban jótékony hatással lesz az új kereskedelmi intézkedés, de a behozandó áruk értékével növekedni fog a külföldi kereskedelmi forgalom, mert legnagyobb részt kifizetetlen áru fekszik a vámraktárakban.

ÉN TALÁN VÁRTAM!

Ebéd után azt mondja Kohné a férfinak:

— *Manó, a hiszlöny holnap husz éves lesz. Itt az ideje, hogy férjhez adjuk.*

— *Nem kell úgy sietni, fiam, várjunk türelemmel addig, amíg jön valaki, aki megtetszik neki.*

— *Miért? Én talán vártam addig?*

Az ismeretlen férfi válasza: „Bucurestiből jelentik: Az állami bevételek összesítése a hónapban, július 8-ika estig bezárólag a következőképpen alakult. Ezidén 307 millió, míg az elmúlt évben ugyanez alatt az idő alatt 192 millióval kevesebbet inkasszáltak.

SOK A JÓBÓL.

— *Ajánthatok kegyednek egy minta-férjet. Nem iszik, nem dohányzik, egy szóval semmi szenvedélye nincs.*

— *Nem kell.*

— *Miért?*

— *Na hallja, mit fogok én egy ilyen embernek megtiltani?*

Nem történt még intézkedés, hogy hova fordítják a nemzetvédelmi bírságok millióit

A nemzetvédelmi törvény végrehajtó bizottsága folytatni akarja a bírságok osztogatását, — a pénzügyminiszter felfüggesztette az Astra Romana 10 milliós bírságát.

A helyzet kulcsa a pénzügyminiszter kezében van

Az UGIR cluj-i körzetének minapi választmányi ülése újra foglalkozott az ipari és kereskedelmi vállalatok megbírságolásának kérdésével és arra a megállapításra lyukadt ki, hogy a belföldi alkalmazottak védelméről szóló törvény (lásd nemzeti munkavédelmi törvény) hajthatatlan végrehajtóbizottsága az üzemenk bírságolását előre láthatólag folytatni fogja.

A bizottság befolyására Leon alminiszter hallani sem akar a kirótt bírságok csökkentéséről és a minisztérium jogi osztálya utasítást kapott, hogy a bírságok feloldása iránt a vállalatok részéről folyamatba tett közigazgatási pereket a legerélyesebben kell lefolytatni. Hogy még az erdélyi UGIR-nál maradjunk, a választmányi ülésen elhatározták, hogy július 22-én, a Bucurestibe összehívott UGIR közgyűlésen az erdélyi gyáriparosok sérelmeinek és kívánságainak erőteljes hangot fognak adni.

Ezzel kapcsolatban és részben cáfolatú az aggodalmaknak, egy bucurestii híradás arról számol be, hogy az Astra Romana petroleumvállalatára kirótt 10 millió lejes pénzbírság behajtását a pénzügyminisztérium felfüggesztette.

Ha ez a híradás helytálló, akkor talán már nem is olyan aggasztó a helyzet. Ha a pénzügyminisztériumnak módjában állott egy vállalat feje felől a viharfelhőket elhárítani, talán a többieknek is sikerül majd hasonló intézkedést kihozniuk a pénzügyminiszternél, aki — úgy látszik — végrehajtására időszerűnek látta beavatkozni a kérdésbe.

Egy tekintélyes pénzügyi szakember érdekesen világított rá a nemzeti munkavédelmi törvénnyel kapcsolatos fejtelenségre.

— Az iparvállalatokra a nemzeti munkavédelmi törvény végrehajtása során kirótt pénzbírságok körül — mondotta, — teljes a tájékozatlanság és a zürzavar Bucurestiben csak úgy, mint a vidéken. A bírságokat tudvalevőleg az ipariügyi minisztériumban működő bizottság rója ki, de aziránt semmiféle intézkedés nincs, hogy ezeket a bírságokat kinek, hová és milyen módon kell befizetni? Milyen alakra szedi ezeket a bírságokat az ipariügyi minisztérium? Ha befolyának ezek a pénzek — az, minthogy eddig egy vas se folyt be, mert a megbírságolt vállalatok az intézkedést igen helyesen közigazgatási perrel támadták meg — de ha mégis előfordulna, hogy valamelyik vállalat fizetni akarná a kirótt bírságot, senki sem tudná megmondani, hogy az így befizetett pénzeket mire kell fordítani azután. A minisztérium költségvetésében a várható bevételek között ilyen tétel egyáltalán nem szerepel, s ennek megfelelően a kiadási oldalon is hiányzik annak megjelölése, hogy milyen célra kell ezeket a bírság-pénzeket fordítani.

A megbírságolt iparosok legokosabban tennék — mondotta informátorunk, — ha felhívnák a pénzügyminisztérium figyelmét az ipariügyi minisztériumnak erre az intézkedésére és érdeklődésnek az így befolyó pénzek hováfordítása iránt is. Akkor talán az az ipariügyi minisztériumban működő bizottság is lefekezne végre a bírságok kiróvásában eddig tanusított szorgalmát.

Kíváncsi volna, ha a pénzügyminiszter átkértené ezeket a bírságolási aktákat, hiszen a behajtásra ugyanis egyedül ő jogosult a közegei útján és rendet teremtené ebben a zürzavarban, amelyet a kényrekegyre kivetett bírságolások tönkretesznek a módja etremtett az egész belföldi iparra, mely végeredményben egymaga az állami költségvetés bevételi tételeinek több mint ötven százalékát hordozza.

— **Az új 50 és 200 leies érmék.** Az új állami pénzverde, amelyet tudvalevőleg Bucurestiben állítottak fel, a közeli napokban már megkezdte működését. Első munkája az új 50 és 200 leies ezüstpénzek elkészítése lesz, amelyek rajzát a legközelebbi napokban már publikálni fogják. Az új váltópénzek állítólag 900 ezredrész ezüstöt tartalmazó ötvözetből készülnek.

ELHARITHATATLAN AKADALY.

Peti és a kisöccse, a Pali egymás mellett fekszenek reggel az ágyban. Peti az órára néz és megállapítja, hogy háromnegyed nyolc.

— *Te, — mondja az öccsének, — ha öt perccel belülről nem keltenek fel bennünket, elkészünk az iskolából.*

— Arad nyomdászainak kettős ünnepe lesz augusztus 4-én. Ugyanis akkor rendezik meg kerületi ünnepükkel egybekötött táncestélyüket Aradul-Noun, a Kornett-féle vendéglőben, melynek keretében ünneplik meg Schneider Gyula nyomdászságának 50 éves jubileumát. Kiemelkedő eseménye lesz az ünnepélynek többek között az „Aurora” román nyomdászalkör szebbnél-szebb dalokkal való szereplése.

NEKEM IGEN.

— *Elsejéttől kezdve felemelem a fizetését 500 lejjel.*

— *Hálásan köszönöm, de legyen szives és adja irásban.*

— *Hát az én szavam nem elég magának?*

— *Nekem igen, de a feleségem azt fogja hinni, hogy 1000 lejjel tetszett emelni.*

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormantare a Industriilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanta cu cotizatiile lor, sa achite restanta in interesul lor propriu, fiindca in conformitatea §-ului 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adica daca membrul decede, a intre timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizatiunile sunt scadente dupa urmatoarii membri decedati:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálukkal járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa „A” csoportban: 847. Iosif Darák József.

In grupa „B” csoportban: 868. Simion Brânda Simon.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociatii, ca cotizatiunile de deces sunt scadente pana la numarul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport tagjait, hogy a halálukkal járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In grupa I. csoportban: Matei Székési Mátyás 782.

In grupa II. csoportban: változatlanul 868: sorszámig esedékes a fizetés.

Hirdessen Az Iparosban